

**UCHWAŁA NR 51/V/15
RADY GMINY STARA BIAŁA**

z dnia 2 czerwca 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała
na lata 2015 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594 z późn. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163), uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała na lata 2015 – 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Wojciech Mieczysław Żółtowski

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
dla Gminy Stara Biała na lata 2015 - 2020**

**GMINA STARA BIAŁA
POWIAT PŁOCKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA STARA BIAŁA
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	JOANNA KWAŚNIEWSKA
SPRAWDZAJĄCY	KATARZYNA WAŚKIEWICZ

STARA BIAŁA 2015

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia opracowania Strategii.....	5
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	6
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Stara Biała.....	6
3.1.2. Demografia	8
3.1.3. Rynek pracy.....	15
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	18
3.1.5. Służba zdrowia.....	19
3.1.6. Edukacja	19
3.1.7. Kultura i sport	23
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego	24
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Stara Biała	33
3.2.1. Rodzina	33
3.2.2. Bezrobocie	35
3.2.3. Niepełnosprawność.....	39
3.2.4. Uzależnienia	41
3.2.5. Ubóstwo	44
3.2.6. Bezdomność.....	45
3.2.7. Przemoc w rodzinie	45
3.2.8. Przestępczość.....	48
3.2.9. Osoby starsze	49
3.3. Wyniki badania ankietowego.....	51
3.4. Analiza SWOT	52
4. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Stara Biała.....	54
4.1. Prognoza demograficzna.....	54
4.2. Prognoza zmian.....	57

5. Cele strategiczne projektowanych zmian	59
6. Kierunki niezbędnych działań.....	60
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe.....	63
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	64
9. Spis tabel	69
10. Spis wykresów.....	70
11. Spis rysunków	70
12. Załączniki	70

1. Wprowadzenie

Problemy społeczne będące wynikiem zmian politycznych i gospodarczych, które dokonały się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat, stawiają przed władzami samorządowymi nowe wyzwania. Dotychczas realizowany model polityki społecznej polegający głównie na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk okazał się nie wystarczający. Podejmowane działania skierowane były na walkę z rezultatami problemów, natomiast brak było wystarczającego nacisku na profilaktykę zagrożeń. W efekcie wzrosła liczba beneficjentów pomocy społecznej, dodatkowo wciąż utrwała się postawa roszczeniowa tego kręgu osób. W związku z tym, potrzebą chwili jest opracowanie spójnych, całościowych, perspektywicznych programów polityki społecznej. Podstawowym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej jest **strategia rozwiązywania problemów społecznych**. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2015 poz. 163), który mówi: *„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”*

Zgodnie z art. 16b, ust. 2, strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała na lata 2015 - 2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie

dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała na lata 2015-2020 przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami stawianymi takim dokumentom. Umownie można ją podzielić na trzy główne części:

Pierwsza część przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Stara Biała wg stanu na dzień 31.12.2014 roku (w niektórych przypadkach dane dotyczą roku 2013). Zawarto tutaj informacje istotne z punktu widzenia występujących na jej terenie problemów społecznych. Przeanalizowano strukturę demograficzną, sytuację na rynku pracy oraz stan gospodarki Gminy. Opisano również dostępne dla mieszkańców usługi społeczne tj. edukacja, kultura, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Charakterystyki tej dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała,
- dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku,
- dane z Posterunku Policji w Starej Białej
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy.

Charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Stara Biała podsumowuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na dwie zasadnicze części:

- prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050* opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny, oraz
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Powyższa część stanowi podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to sformułowanie konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie

Gminy Stara Biała. W części tej określono również sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań oraz wskaźników ich realizacji.

Strategia obejmuje okres do 2020 roku. Uzasadnieniem dla tak wybranego horyzontu czasowego jest z jednej strony specyfika procesów społecznych (skutki realizacji Strategii będą widoczne dopiero w dłuższym okresie czasu), z drugiej zaś strony konieczność dostosowania Strategii do innych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Stara Biała

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Stara Biała

Gmina Stara Biała jest gminą wiejską, położoną w powiecie plockim, w zachodniej części województwa mazowieckiego. Gmina Stara Biała zajmuje powierzchnię 111,12 km², co stanowi 6,18% powiatu plockiego. Użytki rolne zajmują ok. 80% powierzchni Gminy.

Rysunek 1. Gmina Stara Biała na tle województwa mazowieckiego i powiatu plockiego

Źródło: <http://archiwum.zpp.pl/>

Pod względem administracyjnym Gmina dzieli się na 24 jednostki pomocnicze (sołectwa): Biała, Bronowo Kmiece, Bronowo-Zalesie, Brwilno, Dziarnowo, Kamionki, Kobierniki, Kowalewko, Kruszczewo, Ludwikowo, Mańkowo, Maszewo, Maszewo Duże, Miłodróż, Nowa Biała, Nowe Bronowo, Nowe Draganie, Nowe Proboszczewice, Nowe Trzepowo, Ogorzelice,

Srebrna, Stara Biała, Stare Draganie, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Ułaszewo, Włoczewo, Wyszyna. Miejscowości Ludwikowo, Nowe Bronowo, Ogorzelice i Stare Draganie mają status wsi przypisanych do sołectw. Siedzibą władz Gminy jest miejscowość Biała. Miejscowość ta pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno-usługowego.

Rysunek 2. Podział administracyjny Gminy Stara Biała

Źródło: <http://bip.starabiala.pl/>

Gmina Stara Biała położona jest w odległości około 118 km od Warszawy, stolicy Polski, zaś od ośrodka powiatowego zlokalizowanego w Płocku oddalona jest o 10 km. Bliskie sąsiedztwo tych miast jest ogromnym atutem Gminy.

Gmina sąsiaduje z następującymi gminami:

- od wschodu z gminą Bielsk i Radzanowo;
- od południa z gminami Płock i Nowy Duninów;
- od zachodu z gminą Brudzeń Duży;
- od północy z gminą Gozdowo.

3.1.2. Demografia

LICZEBNOŚĆ GMINY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

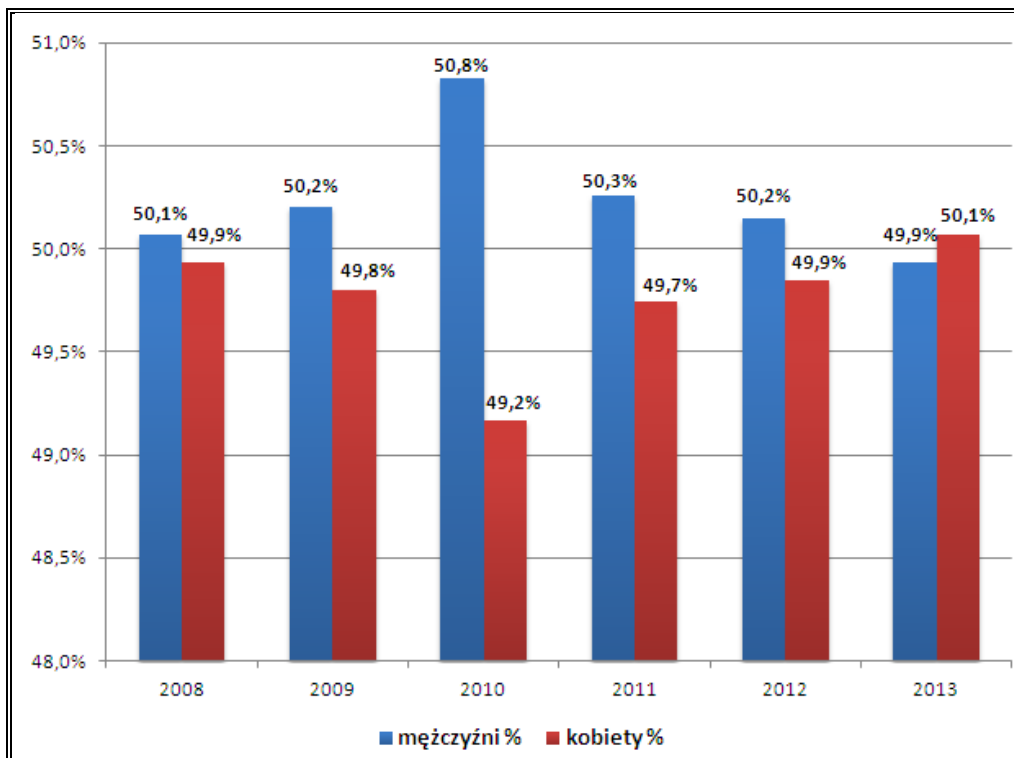
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2013 roku Gminę zamieszkiwało 11 423 mieszkańców. Pod względem płci niewielką przewagę stanowią kobiety (tj. 50,07%). W latach 2008-2013 liczba ludności zwiększyła się o 975 osób (tj. o 9,3%).

Tabela 1. Liczebność Gminy Stara Biała z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci							
ogółem	osoba	10 448	10 558	11 098	11 098	11 245	11 423
mężczyźni	osoba	5 231	5 300	5 523	5 578	5 639	5 703
mężczyźni %	%	50,07%	50,20%	50,83%	50,26%	50,15%	49,93%
kobiety	osoba	5 217	5 258	5 457	5 520	5 606	5 720
kobiety %	%	49,93%	49,80%	49,17%	49,74%	49,85%	50,07%

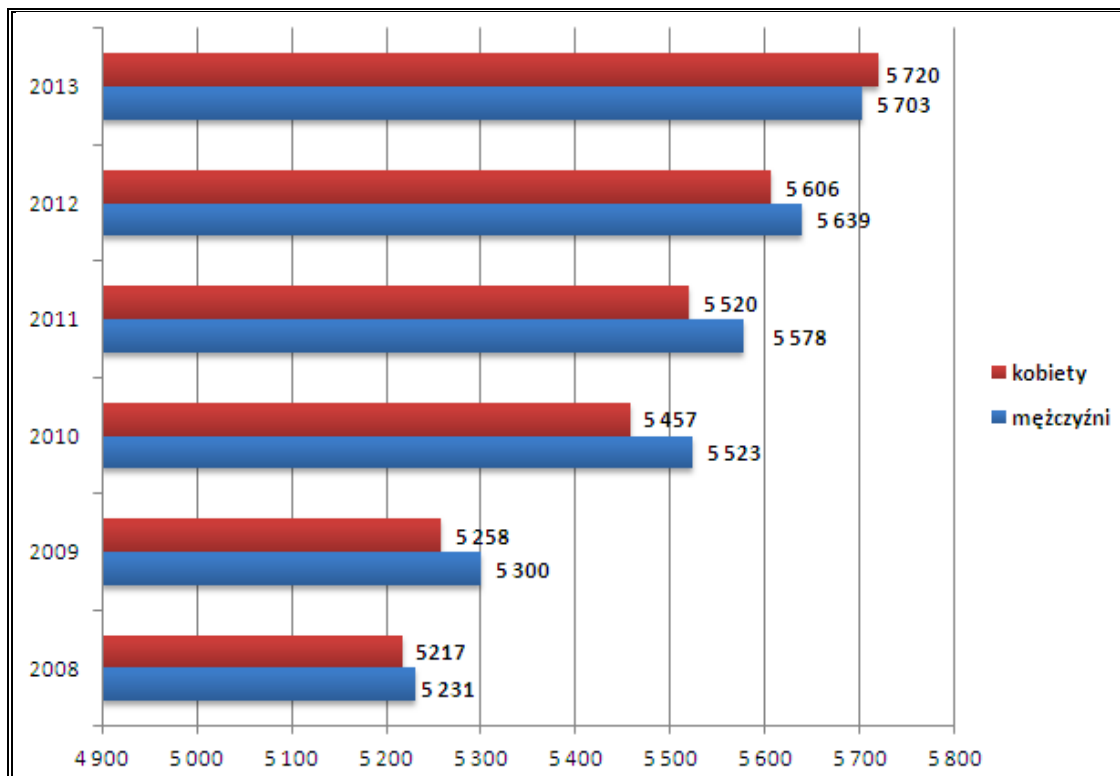
Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 1. Struktura ludności Gminy Stara Biała według płci [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 2. Struktura ludności Gminy Stara Biała według płci [osoby]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Urzędu Statystycznego

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Szczegółowy podział ludności Gminy Stara Biała wg wieku w 2013 roku przedstawia poniższa Tabela 2. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 40 - 44 i 35 - 39 lat.

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stara Biała w 2013 roku

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	kobiety
ogółem	11 423	5 703	5 720
0-4	604	326	278
5-9	710	329	381
10-14	673	361	312
15-19	847	433	414
20-24	824	429	395
25-29	868	456	412
30-34	854	437	417
35-39	946	470	476
40-44	998	511	487
45-49	773	387	386
50-54	760	380	380

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	kobiety
55-59	739	382	357
60-64	591	294	297
65-69	418	202	216
70-74	287	128	159
75-79	235	95	140
80-84	181	53	128
85 i więcej	115	30	85

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stara Biała została również przedstawiona w Tabeli 3 z podziałem na 3 grupy osób:

- w wieku przedprodukcyjnym,
- w wieku produkcyjnym,
- w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	osoba	2008	2009	2010	2011	2012	2013
w wieku przedprodukcyjnym							
ogółem	osoba	1 956	1 914	1 990	1 959	1 947	1 987
mężczyźni	osoba	998	972	1006	997	998	1 016
kobiety	osoba	958	942	984	962	949	971
w wieku produkcyjnym							
ogółem	osoba	7 150	7 268	7 607	7 723	7 816	7 903
mężczyźni	osoba	3 773	3 866	4 067	4 124	4 165	4 179
kobiety	osoba	3377	3402	3540	3 599	3 651	3 724
w wieku poprodukcyjnym							
ogółem	osoba	1 342	1 376	1 383	1 416	1 482	1 533
mężczyźni	osoba	460	462	450	457	476	508
kobiety	osoba	882	914	933	959	1 006	1 025
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	23,5	22,8	22,8	22,3	22,2	21,8
w wieku produkcyjnym	%	63,7	64,2	64,6	65,0	64,7	64,8
w wieku poprodukcyjnym	%	12,8	13,0	12,6	12,8	13,2	13,4

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza danych zawartych w Tabeli 3 wykazała, że najliczniejszą grupę wśród mieszkańców Gminy tworzą osoby w wieku produkcyjnym. Udział tej grupy w 2013 r. stanowił 64,8% całkowitej populacji Gminy Stara Biała. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 21,8% mieszkańców Gminy, a w wieku poprodukcyjnym 13,4% mieszkańców Gminy.

W analizowanym okresie 2008-2013 zauważalne jest, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2013 generalnie rośnie (wzrost o 1,6%), ale jej udział w ogólnej liczbie ludności Gminy maleje,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym systematycznie rośnie (wzrost o 10,5%),
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym systematycznie rośnie i w 2013 roku była wyższa o 14,2% w porównaniu do roku bazowego.

Powyższe wnioski świadczą o starzeniu się społeczeństwa na terenie Gminy Stara Biała.

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

W 2002 roku w Gminie Stara Biała dominowały osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 36,5% populacji Gminy. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 28,9%. Udział osób z wykształceniem średnim oscylował na poziomie 22,9%. Najmniej osób w Gminie posiadało wykształcenie podstawowe nieukończone/bez wykształcenia - 5,2%, wykształcenie wyższe – 4,7% oraz policealne – 1,8%.

Zauważalne jest zróżnicowanie wykształcenia mieszkańców Gminy Stara Biała ze względu na płeć. Wśród osób z wykształceniem wyższym, średnim, policealnym, podstawowym ukończonym oraz podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia dominowały kobiety, natomiast mężczyźni dominowali jedynie wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Stara Biała

Rodzaj wykształcenia	Ogółem		Mężczyźni	Kobiety
	Liczba osób	Udział %		
Wyższe	355	4,7%	133	222
Policealne	132	1,8%	28	104
Średnie	1 714	22,9%	779	935
Zasadnicze zawodowe	2 167	28,9%	1 303	864
Podstawowe ukończone	2 732	36,5%	1 342	1 390
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	393	5,2%	184	209

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowy Spis Powszechny 2002

Przedstawione wyżej dane dotyczą wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku i nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji. Należy założyć, że obecnie na terenie Gminy Stara Biała, podobnie jak i w całym kraju, liczba osób z wykształceniem wyższym jest nieco większa. Potwierdzeniem tego są dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące wykształcenia mieszkańców powiatu płockiego ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 i 2011 roku zawarte w Tabeli 5. Zgodnie z tymi danymi, widoczny jest wyraźny wzrost liczby mieszkańców powiatu płockiego z wykształceniem wyższym. Jest on równy 188,9% w analizowanych 9 latach, co jest bardzo pozytywnym sygnałem.

Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu płockiego

Rodzaj wykształcenia	2002	2011	Zmiana % 2011/2002
Wyższe	3 427	9 899	188,9%
Średnie i policealne	17 885	24 552	37,3%
Średnie zawodowe	11 574	12 541	8,4%
Średnie ogólnokształcące	4 393	10 088	129,6%
Zasadnicze zawodowe	23 257	24 074	3,5%
Gimnazjalne	-	6 008	-
Podstawowe ukończone	34 931	25 918	-25,8%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	6 773	2 346	-65,4%

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego (Narodowy Spis Powszechny 2002, Narodowy Spis Powszechny 2011)

Coraz więc osób z powiatu płockiego decyduje się również na podjęcie edukacji, o czym świadczą:

- wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym o 188,9%,
- wzrost liczby osób z wykształceniem średnim i policealnym o 37,3%,
- wzrost liczby osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 129,6%,
- spadek liczby osób z wykształceniem podstawowym ukończonym o 25,8%,
- spadek liczby osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia o 65,4%.

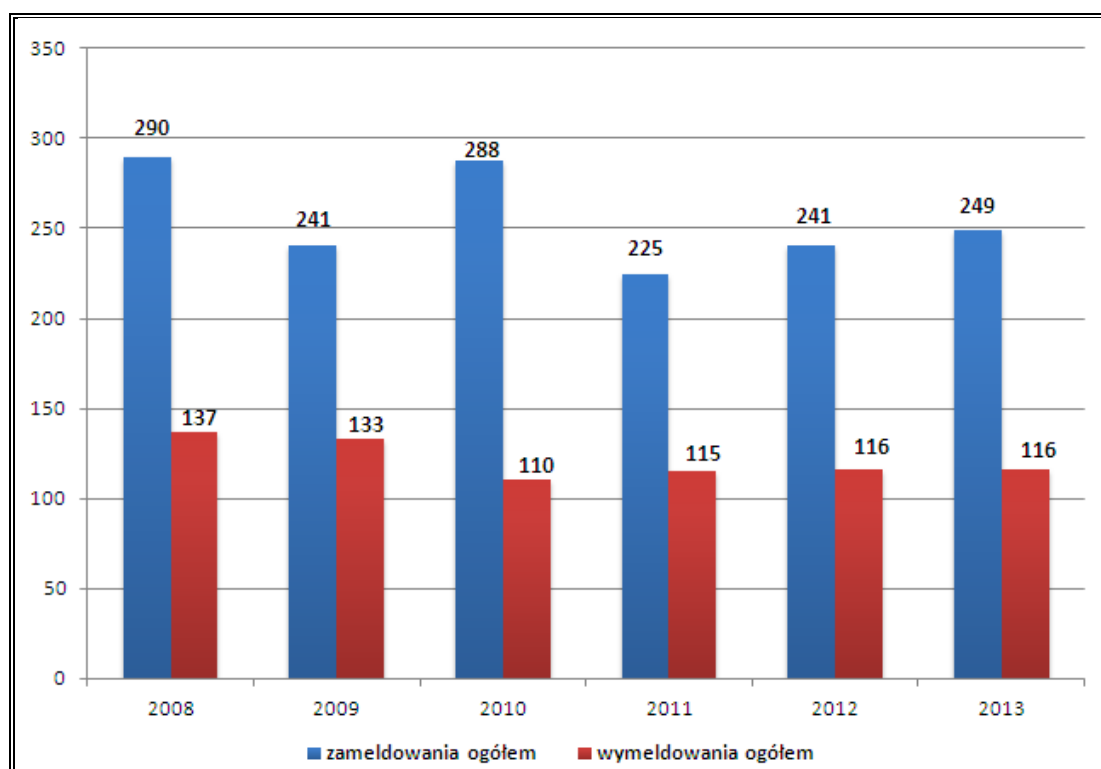
Należy zatem zakładać, że obecna sytuacja w Gminie Stara Biała kształtuje się podobnie jak w powiecie płockim.

MIGRACJE

Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Poprzez saldo migracji należy rozumieć różnicę między liczbą osób, które zameldowały się na terenie Gminy a liczbą osób, które się z niej wymeldowały w danym roku. Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru.

W Gminie Stara Biała w latach 2008 – 2013 liczba zameldowań wyraźnie przewyższała liczbę wymeldowań (Wykres 2). Jest to zjawisko bardzo korzystne i świadczy o dużej aktywności osiedleńczej na analizowanym obszarze.

Wykres 3. Migracje w Gminie Stara Biała

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, opracowanie własne

W latach 2008 - 2013 saldo migracji dla Gminy Stara Biała było bardzo korzystne. Wskaźnik ten w całym analizowanym okresie utrzymywał wysokie wartości dodatnie, i wskazywał na utrzymującą się przewagę liczby zameldowań nad liczbą wymeldowań w Gminie. W związku z tym, tendencje na przyszłość kształtują się w dalszym ciągu korzystnie. Szczegółowe dane dotyczące salda migracji na terenie Gminy Stara Biała w badanym okresie, przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku

Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013
miasto	zameldowania	239	182	234	198	186	200
	wymeldowania	91	85	87	69	72	91
	saldo	148	97	147	129	114	109
wieś	zameldowania	50	55	52	25	54	49
	wymeldowania	42	47	23	46	44	20
	saldo	8	8	29	-21	10	29
zagranica	zameldowania	1	4	2	2	1	0
	wymeldowania	4	1	0	0	0	5
	saldo	-3	3	2	2	1	-5
zameldowania ogółem		290	241	288	225	241	249
wymeldowania ogółem		137	133	110	115	116	116
saldo migracji		153	108	178	110	125	133

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

PRZYROST NATURALNY

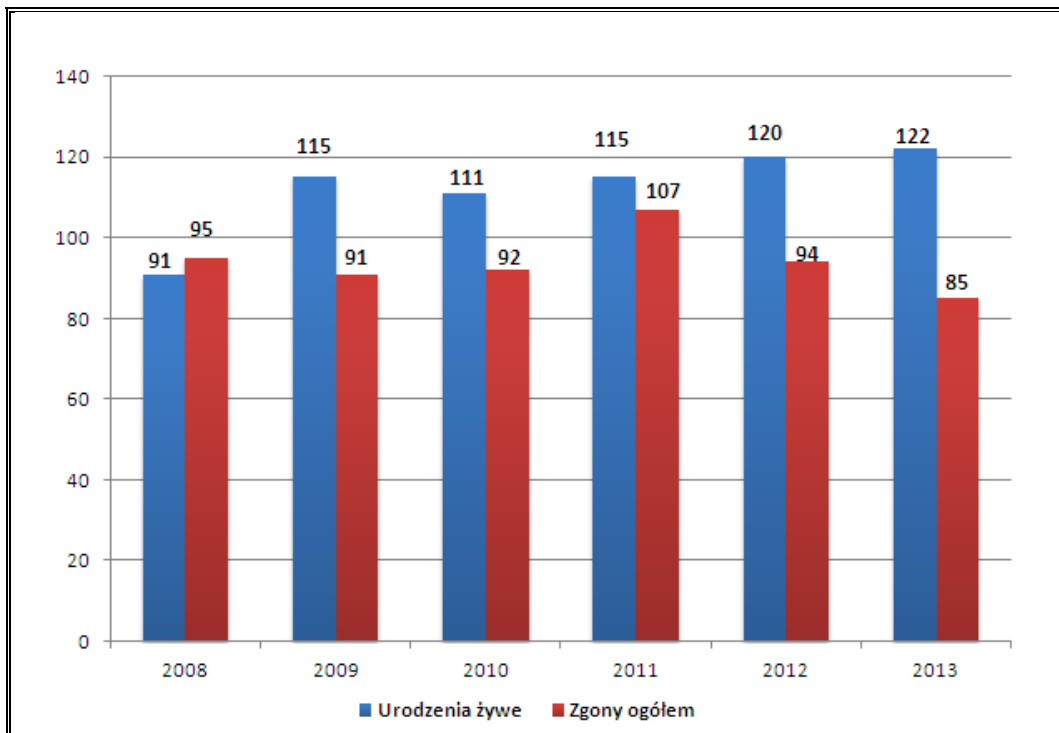
Przyrost naturalny na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 kształtował się korzystnie i przyjmował wartości dodatnie. Wyjątek stanowił jedynie rok 2008, kiedy to wartość przyrostu naturalnego osiągnęła niewielką wartość ujemną -4. Wartości dodatnie przyrostu oznaczają, że liczba urodzeń w danym okresie przewyższa liczbę zgonów.

Tabela 7. Przyrost naturalny

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe ogółem	91	115	111	115	120	122
Zgony ogółem	95	91	92	107	94	85
Przyrost naturalny						
ogółem	-4	24	19	8	26	37
mężczyźni	-11	10	2	-4	5	19
kobiety	7	14	17	12	21	18

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 4. Urodzenia żywe i zgony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Urzędu Statystycznego

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2013 roku działały 782 podmioty gospodarcze, z czego 2,6% w sektorze publicznym, zaś 97,4% w sektorze prywatnym. W analizowanym okresie, liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy systematycznie rosła, ostatecznie w 2013 roku liczba ta była o 214 podmiotów wyższa niż w roku bazowym (tj. o 37,7%). Tendencję wzrostową liczby podmiotów gospodarczych odnotowano zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. W sektorze prywatnym nastąpił wzrost podmiotów o 210 jednostek (tj. o 38,0%), głównie ze względu na zwiększenie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Z kolei w sektorze publicznym w tym samym okresie nastąpił wzrost liczby podmiotów o 4 (Tabela 8).

Tabela 8. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013

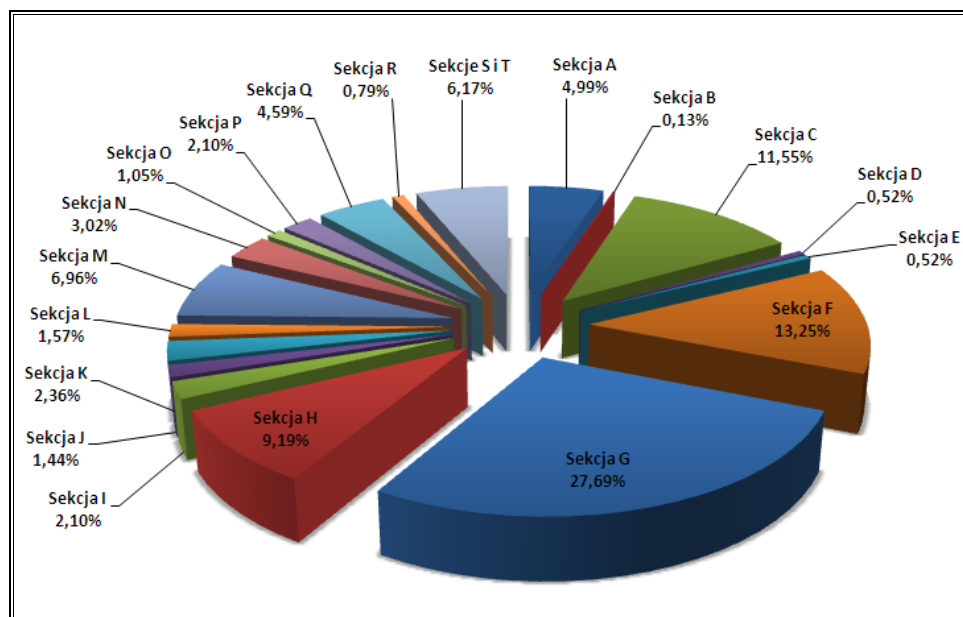
Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		568	625	694	709	758	782
Sektor publiczny	sektor publiczny - ogółem	16	16	16	19	20	20
	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	12	14	14	14
	sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1	1	2	2
	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	1	1	1	-	-	-
Sektor prywatny	sektor prywatny - ogółem	552	609	678	690	738	762
	sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	473	528	591	601	640	652
	sektor prywatny - spółki handlowe	18	20	23	26	31	38
	sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	6	6	6	6	6
	sektor prywatny - spółdzielnie	5	4	4	3	4	4
	sektor prywatny - fundacje	0	0	0	0	1	1
	sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16	16	16	16	17

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Największy udział w sektorze prywatnym posiadają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2013 roku stanowiły one 85,6% podmiotów sektora prywatnego). Na terenie Gminy w 2013 roku funkcjonowało także 38 spółek handlowych, 6 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, 4 spółdzielnie, jedna fundacja oraz 17 stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Jak widać na Wykresie 5, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Stara Biała koncentruje się głównie na sekcji G - handlu hurtowym i detalicznym (prawie 27,7%), sekcji F – budownictwie (13,3%), sekcji H – transporcie (9,2%) oraz sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (11,6%).

Wykres 5. Struktura działalności gospodarczej sektora prywatnego na terenie Gminy Stara Biała w 2013 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Urzędu Statystycznego

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Bliskie sąsiedztwo Płocka i największych w Polsce zakładów petrochemicznych generuje rozwój i aktywność gospodarczą powiązaną z wykorzystaniem potencjału PKN ORLEN, następuje porządkowanie i rekultywacja otoczenia zakładu oraz lokalizacja małych i średnich przedsiębiorstw wokół zakładu.

Należy zauważyć, że przedsiębiorcy są skłonni przeszkolić i przygotować pracowników do pracy zgodnie ze swoimi potrzebami, jednak często zdarza się, że osoby bezrobotne nie chcą podjąć pracy, bądź już pracują w szarej strefie. Szacuje się, że jedynie jedna trzecia osób bezrobotnych jest gotowa podjąć pracę.

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, ogółem w 2013 roku na terenie Gminy Stara Biała znajdowało się 3 174 mieszkań o łącznej powierzchni 336 662 m².

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Stara Biała

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mieszkania	-	2 783	2 866	2 977	3 031	3 099	3 174
izby	-	12 715	13 171	14 485	14 766	15 129	15 536
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	26 7241	279 105	308 818	316 066	325 287	336 662

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno - sanitarne jest bardzo dobry. Większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji, tj. wodociągu i łazienki, oraz centralnego ogrzewania. Na 3 174 mieszkań w 2013 roku:

- 96,3% mieszkań było podłączonych do wodociągu (część mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej, natomiast pozostali posiadają indywidualne ujęcia wody pitnej),
- 93,4% mieszkań było wyposażonych w łazienkę,
- 90,9% mieszkań posiadało centralne ogrzewanie.

Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne [%]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wieś						
wodociąg	90,9	91,1	96,1	96,1	96,2	96,3
łazienka	86	86,4	92,9	93	93,2	93,4
centralne ogrzewanie	86,2	86,6	90,3	90,4	90,6	90,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zadaniem własnym gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoich obywateli. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach, nie posiadających tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie wyroku sądowego.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała poinformowali, że liczba mieszkań socjalnych w zasobie mieszkaniowym Gminy Stara Biała wynosi 34. Wszystkie z tych mieszkań są obecnie wynajęte. Powodem przyznawania mieszkań socjalnych z zasobu mieszkaniowego Gminy jest trudna sytuacja materialna osoby/rodziny lub eksmisja. Wg danych na dzień 31.03.2015 r. liczba wniosków o przydział lokalu socjalnego wynosi 12.

3.1.5. Służba zdrowia

Na terenie Gminy Stara Biała opiekę medyczną świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "BIAŁA" i on zapewnia opiekę mieszkańcom Gminy. W ramach NZOZ funkcjonują dwa ośrodki zdrowia: Ośrodek Zdrowia w Białej (ul. Jana Kazimierza 1, 09-411 Biała) oraz Ośrodek Zdrowia w Nowych Proboszczewicach (ul. Floriańska 7, 09-412 Proboszczewice). Na terenie Gminy funkcjonują apteka i dwa punkty apteczne:

- Apteka Aspirynka w Maszewie Dużym, ul. Lipnowska 2
- Punkt Apteczny VITA 2 w Białej, ul. Jana Kazimierza 1
- Punkt Apteczny w Nowych Proboszczewicach, ul. Płocka 4a

Źródło: <http://bip.starabiala.pl/>, informacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

3.1.6. Edukacja

Na terenie Gminy Stara Biała funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Wyszynie;
- Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach;
- Szkoła Podstawowa w Starej Białej;
- Szkoła Podstawowa w Maszewie Dużym;
- Gimnazjum w Starych Proboszczewicach;
- Gimnazjum w Maszewie Dużym.

Oprócz wyżej wymienionych placówek, uwzględnić należy dodatkowo dwa niepubliczne punkty przedszkolne:

- Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia „Miłosierdzie”,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Misiowy Ogródek”.

Źródło: <http://www.starabiala.pl/>

Przedszkole w Nowych Proboszczewicach

Jest to nowo powstałe przedszkole, funkcjonujące od końca ferii zimowych 2015. Znajdzie w nim miejsce 120 dzieci. Budynek został wyposażony w sześć sal lekcyjnych z łazienkami, szatnię, pokój dla pielęgniarki, sekretariat oraz w pełni wyposażoną dużą kuchnię. Obecnie do przedszkola uczęszcza 46 przedszkolaków.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej

Dzięki wsparciu Urzędu Gminy, Szkoła Podstawowa jest systematycznie modernizowana i doposażana. W roku szkolnym 2006 r. – **w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską (Europejski Fundusz Społeczny), a wdrażanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej** szkoła otrzymała nową pracownię komputerową. Szkoła posiada nowoczesną halę sportową posiadającą pełnowymiarowe boiska do piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki. Dodatkowo w obiekcie znajduje się siłownia dostępna również dla mieszkańców Gminy. Obecnie, do szkoły uczęszcza 126 uczniów.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie

W skład Zespołu wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie,
- Samorządowe Przedszkole im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie.

Szkoła była dwukrotnie modernizowana i rozbudowywana, wyposażona jest w salę komputerową oraz salę gimnastyczną. Obecnie do szkoły uczęszcza 109 uczniów, a do przedszkola 77 przedszkolaków.

Zespół Szkół w Starych Proboszczewicach

W skład Zespołu Szkół wchodzi:

- Szkoła Podstawowa,
- Gimnazjum,

Jest to bardzo rozbudowana placówka, posiadająca 16 sal lekcyjnych, salę ćwiczeń ruchowych, salę gimnastyczną, bibliotekę, centrum multimedialne, świetlice, gabinet pielęgniarki, dwie pracownie komputerowe, gabinet zajęć rewalidacyjnych, gabinet pedagogów i psychologa, plac zabaw, szatnie, sklepik szkolny oraz pomieszczenia sanitarne. Obecnie do szkoły podstawowej uczęszcza 298 uczniów, natomiast do gimnazjum 153 uczniów.

Zespół Szkół w Maszewie Dużym

W skład Zespołu wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta
- Gimnazjum im. Władysława Stanisława Reymonta,

Zespół Szkół mieści się w dużym, wszechstronnym budynku. Budynek posiada halę sportową, zaopatrzoną w podstawowe urządzenia, łazienki z natryskami oraz szatnie. Budynek szkoły jest otoczony kompleksem sportowym składającym się z boisk do piłki nożnej, ręcznej, siatkówki i koszykówki. Obecnie do szkoły podstawowej uczęszcza 290 uczniów, natomiast do gimnazjum 127 uczniów.

Tabela 11. Szkoły prowadzone przez Gminę Stara Biała

Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich
Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach	298	15	37	28,4
Gimnazjum w Starych Proboszczewicach	153	8	30	22,48
Szkoła Podstawowa w Starej Białej	126	9	45	20
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie	109	8	24	14,76
Szkoła Podstawowa w Maszewie Dużym	290	15	68 (łącznie z w/w Szkołą Podstawową w ZSZ w Maszewie Dużym)	44,14 (łącznie z w/w Szkołą Podstawową w ZSZ w Maszewie Dużym)
Gimnazjum w Maszewie Dużym	128	7		

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

Współczynnik skolaryzacji

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji (brutto) w okresie 2008 - 2013 dla Gminy Stara Biała przedstawia Tabela 12.

Tabela 12. Współczynnik skolaryzacji brutto (%) dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
szkoły podstawowe	79,19	81,58	77,24	78,97	75,89	75,61
gimnazja	80,16	71,84	72,51	72,22	72,92	66,59

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W całym analizowanym okresie, współczynnik skolaryzacji w placówkach szkolnych na terenie Gminy był niższy od 100. Takie wartości wskaźnika wynikają z faktu, że dzieci i młodzież z terenu Gminy uczęszczają do placówek zlokalizowanych poza jej granicami.

Pomoc socjalna dla uczniów

Dnia 6 września 2012 roku Rada Gminy Stara Biała podjęła uchwałę nr 118/XV/12 z w sprawie przyjęcia "Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Stara Biała". Pomoc materialna dla uczniów z terenu Gminy jest udzielana w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji finansowej ucznia. Pomoc ta może być udzielona jako:

- stypendium szkolne,
- zasiłek szkolny.

Uprawnionymi do otrzymania stypendium szkolnego są:

- uczniowie szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia kształcenia, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia,
- wychowankowie publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiającym dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo realizację odpowiednio obowiązku szkolnego - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- uczniowie szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- słuchacze niepublicznych kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,

jeżeli znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, alkoholizmu, narkomanii itp. **Aktualnie dochód ten na osobę w rodzinie wnioskodawcy nie może przekraczać netto 456 zł miesięcznie.**

Źródło: <http://www.starabiala.pl/>

3.1.7. Kultura i sport

Zadania z zakresu kultury na terenie Gminy Stara Biała realizują następujące placówki:

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej,
2. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu;
3. Świetlice wiejskie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej jest instytucją działającą na rzecz okolicznej społeczności, wspierająca rozwój edukacyjny dzieci i młodzieży z terenów Gminy. W ramach jej struktury organizacyjnej wyodrębniono filię w Nowych Proboszczewicach. Biblioteka gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory o charakterze uniwersalnym. Do dyspozycji czytelników udostępniony jest bogaty księgozbiór, który jest systematycznie uzupełniany i aktualizowany.

Źródło: <http://biblioteka.starabiala.pl/>

Od lipca 2011 roku w Gminie funkcjonuje **Gminny Ośrodek Kultury i Sportu**, którego celem jest prowadzenie działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, a także promocja Gminy Stara Biała. W ramach Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu funkcjonują:

- Gminna Orkiestra Dęta;
- Świetlice wiejskie mające siedzibę na terenie Gminy Stara Biała;
- Zespół urządzeń sportowych w Nowych Proboszczewicach;
- Orlik i boisko piłkarskie w Maszewie Dużym;
- Boiska wiejskie i gminne urządzenia sportowo-rekreacyjne.

Mieszkańcy Gminy mają możliwość uprawiania sportu w działających na terenie Gminy klubach sportowych:

- Ludowy Zespół Sportowy „Start” w Proboszczewicach;
- Ludowy Zespół Sportowy „Amator” w Maszewie Dużym.

W skład obiektów tworzących bazę sportowo-rekreacyjną Gminy Stara Biała wchodzi:

- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Starej Białej – na terenie obiektu do dyspozycji mieszkańców jest również siłownia;
- Kompleks boisk sportowych "MOJE BOISKO - ORLIK 2012" przy Zespole Szkół w Maszewie Dużym;
- Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Maszewie Dużym;
- Sala gimnastyczna i sala ćwiczeń ruchowych przy Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach;
- Centrum sportowe „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach.

Źródło: <http://bip.starabiala.pl/>

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Stara Biała jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała**, który realizuje zadania własne i zlecone zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek mieści się w miejscowości Biała. Strukturę organizacyjną ośrodka tworzy 13 osób:

- 1) kierownik,
- 2) główna księgowa,
- 3) sekretarka,
- 4) starszy specjalista,
- 5) starszy referent,
- 6) asystent rodziny
- 7) pracownicy socjalni.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Ośrodek realizuje następujące zadania:

1. zadania własne Gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- c) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej

opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,

- j) praca socjalna,
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- m) dożywianie dzieci,
- n) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- q) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- s) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- t) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

2. zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- e) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych także udzielanie schronienia posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Świadczenia z pomocy społecznej obejmują:

1. świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd,

2. świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowy,
- c) opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne,
- d) składki na ubezpieczenia zdrowotne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawianie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,

- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Jednym z rodzajów pomocy materialnej dla rodzin z terenu Gminy Stara Biała są **świadczenia rodzinne** obejmujące zasiłek rodzinny oraz dodatek do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli:

- dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 574,00 zł,
- w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 664,00 zł.

Świadczenia rodzinne wypłacane są m.in. na podstawie następujących dokumentów:

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013r. poz.1456, z późn.zm);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2013r. poz.3);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz.U. z 2012 poz. 959).

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn.zm.) i ciąży obowiązek alimentacyjny a także małżonkom, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się:

- orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:
  - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji
  - konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy w wysokości 520,00 zł miesięcznie przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 623,00 zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
  - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014r.o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
  - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
2. osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji

systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Został utworzony na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz.1228, z późn. zm.). Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń oraz reguluje działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. Fundusz przeznaczony jest do zabezpieczania wypłacania alimentów, których płatnicy okazali się niewypłacalni lub uchylają się od ich płacenia. Świadczenia przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, a także w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – wówczas świadczenie przyznawane jest bezterminowo. Drugim warunkiem otrzymania pomocy jest uzyskanie dochodu w przeliczeniu na jednego członka w rodzinie, nie przekraczającego kwoty 725,00 zł.

W 2014 roku świadczenia w ramach zadań własnych zostały przyznane łącznie 404 osobom. Szczegółowy wykaz świadczeń społecznych przyznanych w 2014 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała w ramach zadań własnych Gminy przedstawia Tabela 13.

**Tabela 13. Pomoc społeczna na terenie Gminy Stara Biała – zadania własne gmin
(stan na dzień 31.12.2014 r.)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem, w tym:	25	250	113 658	25	31
- przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	21	224	104 973	X	X
- pozostającej w rodzinie	4	16	8685	4	10
Zasiłki okresowe ogółem	43	150	68 590	43	165
- w tym środki własne	x	x	8629	x	x
Dotacja	x	x	59 961	x	x
Przyznane z powodu bezrobocia	24	83	37 535	24	78
Przyznane z powodu niepełnosprawności	2	6	2250	2	4
Posiłek	203	22 634	117 674	94	405
- w tym dla dzieci	178	20 544	104 182	87	396
Usługi opiekuńcze ogółem	4	2034	20 789	4	8
Sprawienie pogrzebu	2	2	6000	2	2
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	333	x	171 262	193	592
Praca socjalna	x	x	x	257	801
Udzielenie schronienia	6	1106	32 001	5	6
Zapewnienie posiłku	0	0	0	0	0
Zapewnienie niezbędnego ubrania	0	0	0	0	0
Skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu	6	72	171 640	227	665
Razem	404	x	541 746	227	665

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

W Tabeli 14 przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej dla rodzin z terenu Gminy Stara Biała, udzielonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała w 2014 roku stanowiły rodziny dotknięte ubóstwem (171 rodzin). Na przestrzeni lat 2009 – 2014 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa zwiększyła się o 17,1%.

Drugim istotnym powodem wsparcia udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała było bezrobocie – 152 rodziny, trzecim niepełnosprawność – 79 rodzin, zaś czwartym potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność – 67 rodzin. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej mogą korzystać zarówno z pomocy finansowej, jak i rzeczowej.

Tabela 14. Problemy rodzin na terenie Gminy Stara Biała

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	146	166	153	161	153	171	379	447	419	439	451	494
Bezdomność	9	12	8	7	6	8	16	16	8	9	6	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	105	62	67	70	68	67	399	275	304	308	323	319
Bezrobocie	160	161	152	165	157	152	469	502	497	542	508	468
Niepełnosprawność	113	93	88	94	86	79	283	227	218	249	253	216
Długotrwała lub ciężka choroba	125	99	67	59	40	50	323	260	188	177	107	121
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	56	42	28	39	29	36	209	155	119	164	125	155
- rodziny niepełne	35	28	22	27	19	22	111	85	86	97	82	86
- rodziny wielodzietne	21	17	8	10	9	14	98	86	52	69	56	83
Alkoholizm	48	43	40	34	32	43	104	93	85	83	66	61
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	8	7	1	7	6	17	28	13	4	12	15
Przemoc w rodzinie	2	14	8	5	5	7	11	62	41	18	21	21
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	7	0	2	2	2	1	15	0	5	9	6	6

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

Uczestnictwo w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W dniu 4 grudnia 2008 r. Gmina Stara Biała, w imieniu której działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podpisała umowę ramową w ramach **Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego** na realizację projektu systemowego **"Aktywna integracja kobiet w gminie Stara Biała"** (w ramach Priorytetu VII "Promocja integracji społecznej" Działania 7.1. "Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji" Poddziałanie 7.1.1. "Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej"). Głównym celem projektu jest integracja społeczna i zawodowa kobiet.

W ramach projektu uczestniczki skorzystały bezpłatnie m.in. z:

1. Indywidualnych konsultacji psychologa i doradcy zawodowego,
2. treningu umiejętności społecznych,
3. warsztatów informatycznych,
4. wsparcia pracownika socjalnego,
5. wyjazdu/wyjść integracyjnych,
6. kursów zawodowych.

W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała nadal kontynuował realizowany od 2008 roku projekt. W VI edycji udział brało 11 kobiet w wieku produkcyjnym, zamieszkujących na terenie gminy Stara Biała, bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, będących w wieku aktywności zawodowej, korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Białej.

Źródło: <http://www.starabiala.pl/>

POZOSTAŁE PODMIOTY

Na terenie Gminy, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej działają:

- Domy pomocy społecznej – Dom Pomocy Społecznej w Brwilnie, ul. Płocka 90, 09-400 Płock - 120 miejsc przeznaczonych dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- Ośrodki wsparcia – Dom Samotnej Matki Zgromadzenia Matki Bożej Miłosierdzia w Białej, Biała ul. H. Sienkiewicza 18, 09-411 Biała – wsparcie całodobowe - 7 miejsc dla samotnych matek i kobiet w ciąży;

- Placówki opiekuńczo-wychowawcze – Zawodowa rodzina zastępcza w Nowym Bronowie, Rodzinny Dom Dziecka w Nowym Bronowie - zapewniają dzieciom pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby bytowe.
- Punkty Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach i w Urzędzie Gminy Stara Biała.

Źródło: Informacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Stara Biała

3.2.1. Rodzina

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, a jednocześnie jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Czynniki odnoszące się do właściwości osobowościowych członków rodzin, jak alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stanowią główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem długotrwałego bezrobocia, czy ubóstwa. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje

i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Stosowane rozwiązania powinny opierać się na współpracy różnych podmiotów wsparcia społecznego po to, by udzielona pomoc była kompleksowa i dawała jak największe prawdopodobieństwo rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. W tych działaniach należy uwzględnić nie tylko wsparcie finansowe, ale również pomoc psychologów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych czy policji, którzy pomogą walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Ważna jest również integracja rodzin, zapewnienie im możliwości wspólnego spędzania czasu i budowania więzi rodzinnych.

Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie ich wartości i norm moralnych związanych z wychowywaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontaktowanie się z rodziną, ale o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony asystenta rodziny i rodziców, rodzin wspierających - zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów biologicznych i normalizacji życia rodzinnego. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z postanowień ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332) Rada Gminy Stara Biała uchwałą Nr 133/XVII/12 w dniu 29.11.2012 r. przyjęła do realizacji „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015”. Ww. Ustawa wprowadza swoimi zapisami funkcję tzw. asystenta rodziny, który ma pomagać nie tylko w problemach opiekuńczo - wychowawczych z dziećmi, ale również w codziennych sprawach bytowych rodziny. Ponadto zgodnie z obowiązkiem wynikającym z postanowień ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163) Rada Gminy uchwałą Nr 50/VII/11 w dniu 30.06.2011 r. uchwaliła „Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011-2015”.

3.2.2. Bezrobocie

Mieszkańcy Gminy Stara Biała znajdują zatrudnienie w podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na jego terenie, w pobliskich miejscowościach oraz w miastach (Płock, Warszawa). Oferowana na rynku liczba miejsc pracy jest niewystarczająca w stosunku do liczby osób potrzebujących pracy.

Kierunki kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych są nieadekwatne do aktualnych potrzeb rynku pracy – brak przygotowania osób w zawodach technicznych, co powoduje w kolejnych latach trudności w znalezieniu pracy.

Duże znaczenie ma również niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy oraz niedopasowanie wykształcenia części osób do potrzeb rynku pracy, np. duża liczba osób z wykształceniem wyższym humanistycznym (pedagogika, filozofia, historia) przy znikomym zapotrzebowaniu rynku.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2008 - 2013 liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Stara Biała systematycznie rosła. W 2013 roku w Gminie zarejestrowane były 774 osoby bezrobotne, co w porównaniu do roku bazowego daje wzrost liczby bezrobotnych o 43,9%. Wśród osób pozostających bez pracy w 2013 roku przeważały kobiety, ich udział wyniósł prawie 56%. Tak duży wzrost liczby osób bezrobotnych wynika z trwającego od 2008 roku kryzysu gospodarczego. Ważnym czynnikiem jest również ujawnienie osób bezrobotnych, które do tej pory nie były zarejestrowane w urzędzie pracy.

Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2013 roku dla kobiet 12,4%, a dla mężczyzn 8,7%.

Tabela 15. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	538	680	684	670	740	774
mężczyźni	185	306	332	275	326	342
kobiety	353	374	352	395	414	432
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	8,1	10	9,6	9,3	10,2	10,5
mężczyźni	5,3	8,4	8,7	7,1	8,4	8,7
kobiety	11,3	11,9	10,7	11,8	12,2	12,4

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Bezrobotni zamieszkujący Gminę Stara Biała na koniec 2014 roku stanowili 8,4% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płocku. Gmina Stara Biała znalazła się na trzecim miejscu pod względem największej liczby osób bezrobotnych w powiecie płockim.

Analiza struktury bezrobocia w powiecie płockim wykazała, że w 2014 roku:

- wśród osób bezrobotnych przewagę stanowiły kobiety (52,6% w 2014 roku),
- w 2014 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych stanowiła więcej niż połowę ogółu bezrobotnych (57,3%),
- najliczniejszą grupę osób bezrobotnych wg wieku stanowili bezrobotni do 25 roku życia – w 2014 roku stanowili 19,2% ogółu bezrobotnych.

Tabela 16. Bezrobocie na terenie powiatu płockiego (stan na 31.12.2014 r.)

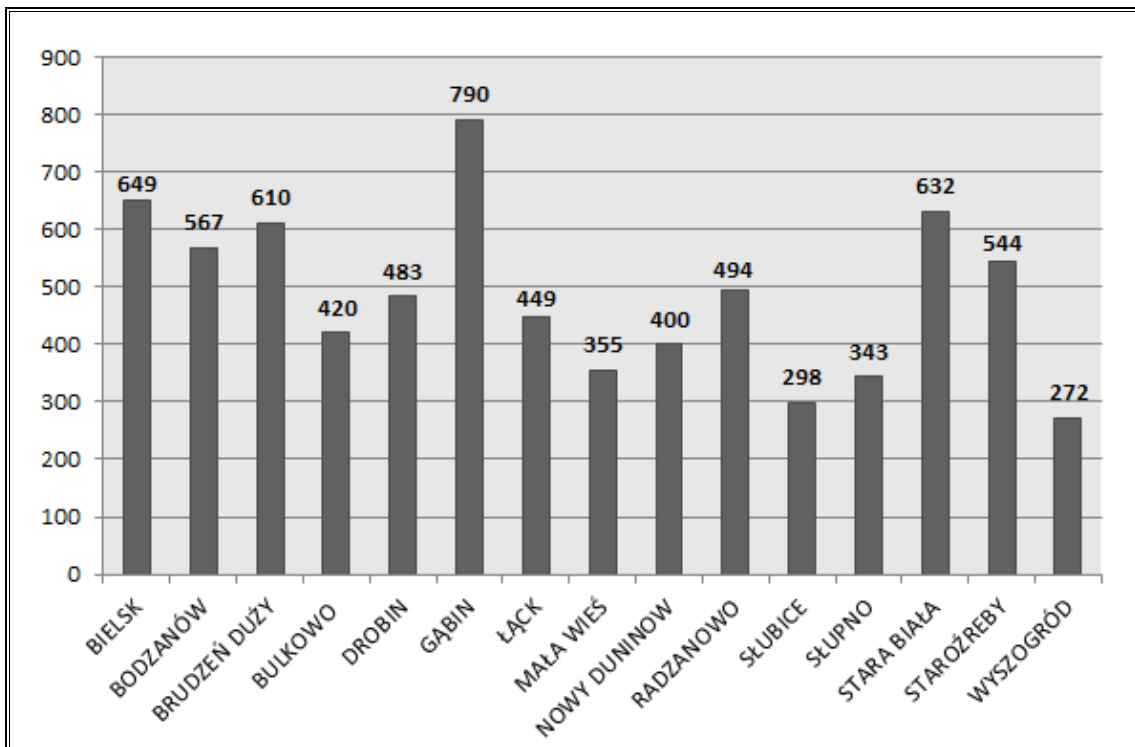
L.p.	Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
0.	PUP PŁOCK	ogółem	7 528	6 588	1 443	1 411	4 310
		kobiety	3 963				
1.	BIELSK	ogółem	649	576	138	121	353
		kobiety	355				
2.	BODZANÓW	ogółem	567	509	111	112	354
		kobiety	302				
3.	BRUDZEŃ DUŻY	ogółem	610	537	134	102	357
		kobiety	325				
4.	BULKOWO	ogółem	420	360	87	80	231
		kobiety	230				

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA
NA LATA 2015-2020

L.p.	Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	Długotrwałe bezrobotni
5.	DROBIN	ogółem	483	424	88	116	279
		kobiety	259				
6.	GĄBIN	ogółem	790	693	157	157	475
		kobiety	409				
7.	ŁĄCK	ogółem	449	396	65	90	279
		kobiety	233				
8.	MAŁA WIEŚ	ogółem	355	310	72	72	195
		kobiety	183				
9.	NOWY DUNINOW	ogółem	400	371	59	109	262
		kobiety	225				
10.	RADZANOWO	ogółem	494	451	93	110	287
		kobiety	283				
11.	SŁUBICE	ogółem	298	265	72	61	176
		kobiety	159				
12.	SŁUPNO	ogółem	343	300	64	64	189
		kobiety	201				
13.	STARA BIAŁA	ogółem	632	538	123	135	350
		kobiety	354				
14.	STAROŻREBY	ogółem	544	486	133	88	321
		kobiety	313				
15.	WYSZOGRÓD	ogółem	272	242	55	68	157
		kobiety	132				

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku

Wykres 6. Bezrobocie na terenie powiatu płockiego (stan na 31.12.2014 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku

Informacje na temat bezrobocia w Gminie Stara Biała uzyskane z PUP w Płocku wskazują, że liczba bezrobotnych na początku 2014 r. wynosiła 632 osoby (była zatem aż o 142 osoby niższa niż na koniec 2013 roku), z czego 56% stanowiły kobiety. Najwięcej bezrobotnych to osoby znajdujące się w przedziale wiekowym 26-50 lat oraz posiadające wykształcenie średnie (Tabela 17).

Tabela 17. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała (stan na kwiecień 2014 r.)

Wyszczególnienie	2014
Liczba osób bezrobotnych OGÓŁEM, w tym:	632
- kobiet	354
- mężczyzn	278
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	124
Liczba bezrobotnych absolwentów	36
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	35
Liczba osób bezrobotnych wg wieku:	
- bezrobotni do 25 roku życia	123
- bezrobotni od 26 do 50 roku życia	374
- bezrobotni powyżej 51 roku życia	135
Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy:	
- bezrobotni do 1 miesiąca	70
- bezrobotni od 1 do 12 miesięcy	brak danych
- bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	122
- bezrobotni powyżej 24 miesięcy	109
Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia:	
- wykształcenie podstawowe i poniżej	brak danych
- wykształcenie gimnazjalne	194
- wykształcenie zasadnicze zawodowe	158
- wykształcenie średnie	204
- wykształcenie wyższe	76

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku

Osoby bezrobotne są drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Stara Biała. W ramach działań wspomagających osoby bezrobotne, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje projekty ze środków unijnych, współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami społecznymi o zbieżnym profilu działania.

3.2.3. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Z niepełnosprawnością fizyczną często wiąże się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli

niezdolność do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Do tej grupy zaliczamy alkoholików, narkomanów i byłych więźniów.

Osoby niepełnosprawne spotykają się na co dzień z wieloma barierami, takimi jak bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji oraz izolacja społeczna.

Na terenie Gminy Stara Biała istnieją budynki użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednak nadal potrzebne są działania i inwestycje mające na celu zniesienie barier architektonicznych. Istotnym ograniczeniem jest niedostosowanie obiektów handlowych i usługowych oraz brak sygnalizacji świetlnej dostosowanej do potrzeb osób niewidomych.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w latach 2009-2014 liczba osób niepełnosprawnych na terenie Gminy wzrosła o 18,6 %.

Tabela 18. Niepełnosprawność w latach 2009-2014 na terenie Gminy Stara Biała

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób niepełnosprawnych	290	315	325	349	354	344

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, niepełnosprawni tworzą trzecią pod względem liczebności grupę beneficjentów pomocy społecznej. W latach 2008 – 2013 liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności spadła i w 2013 roku wyniosła 216 osób.

Tabela 19. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	113	93	88	94	86	79
Liczba osób w tych rodzinach	283	227	218	249	253	216

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

Podmioty świadczące pomoc w zakresie niepełnosprawności na terenie Gminy Stara Biała oraz w jej okolicach to:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku - podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności, dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, udzielanie dofinansowania do sportu, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, dofinansowywanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne

i pomocnicze, dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, kierowanie do domu pomocy społecznej,

- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku – orzecznictwo,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała - pomoc materialna, praca socjalna.

3.2.4. Uzależnienia

ALKOHOLIZM

Alkoholizm jest zaburzeniem polegającym na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Nadużywanie alkoholu jest powszechnie występującym, poważnym problemem społecznym, który może prowadzić do wzrostu przestępczości i przemocy w rodzinie, ale także do innych zakłóceń życia rodzinnego. Innymi skutkami tego uzależnienia mogą być także izolacja społeczna, problemy finansowe i konflikty z prawem. Problem alkoholizmu dotyka coraz większą grupę ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach.

Na terenie Gminy Stara Biała obowiązuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, stanowiący załącznik do Uchwały Rady Gminy nr 11/III/14 z dnia 30 grudnia 2014 r.

Główne cele i zadania programu to m.in.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. 2012 r., poz.1356 z późn. zm.) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Organem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana przez wójta Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała zawartymi w Tabeli 20 w latach 2009-2014:

- liczba udzielonych porad psychologicznych spadła o 58 (tj. o 9,5%);
- liczba osób zgłoszonych na Komisję spadła o 8,
- liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie spadła o 5,
- liczba osób korzystających z różnych form terapii wzrosła o 177.

Tabela 20. Uzależnienia alkoholowe na terenie Gminy Stara Biała

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba udzielonych porad psychologicznych	608	600	834	672	487	550
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	26	14	13	20	18	18
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	26	14	13	20	18	18
Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie	20	9	10	19	17	15
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	6	5	3	0	1	3
Liczba osób korzystających z różnych form terapii	150	245	286	136	203	327
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	1 000	300	1 029	721	872	600
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	45	41	20	18	17	16

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

NARKOMANIA

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to obejmuje nie tylko nałogowe zażywanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia osoby uzależnionej (nadużywanie silnych środków psychoaktywnych prowadzi do wielu tragedii, a także do śmierci – na skutek przedawkowania lub samobójstw) oraz społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże, napaści popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Na terenie Gminy Stara Biała obowiązuje *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2012-2015*, stanowiący załącznik do uchwały Rady Gminy Nr 90/XI/11 z dnia 29 grudnia 2011 roku. Głównym celem Programu jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym zjawiskiem problemów. Program zakłada realizację następujących zadań:

PROFILAKTYKA PIERWSZORZĘDOWA

I.1. Zmniejszenie zainteresowania dzieci, młodzieży substancjami psychoaktywnymi.

I.2. Kształcenie edukatorów, pedagogów, liderów młodzieżowych, animatorów profilaktyki środowiskowej, policjantów, wolontariuszy i innych osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii, uświadamiające zagrożenia narkomanią, przygotowujące do skutecznego oddziaływania na dzieci i młodzież.

PROFILAKTYKA DRUGORZĘDOWA

II.1 Realizacja programów wczesnej interwencji, alternatywnych stylów bycia, wspieranie rozwoju osobistego i promocji zdrowia.

II.2. Ograniczanie wśród dzieci, młodzieży „ucieczki” w subkulturę narkomańską poprzez: stworzenie atrakcyjnych alternatyw kulturowych angażowanie dzieci i młodzież w działalność twórczą, sportową i społeczną.

PROFILAKTYKA TRZECIORZĘDOWA

III.1 Readaptacja społeczna poprzez wdrażanie programów readaptacyjnych.

Niżej zamieszczona tabela pokazuje zakres poszczególnych zadań oraz rodzaj odbiorców dla każdego programu.

Realizatorami działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Stara Biała są Szkoły, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, sołectwa, parafie oraz organizacje pozarządowe.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała, w latach 2009 – 2014 Ośrodek nie obejmował pomocą społeczną osób zmagających się z uzależnieniem od narkotyków. W związku z tym należy wnioskować, że na terenie Gminy problem narkomanii ma znaczenie marginalne, jednak w razie potrzeby Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga w znalezieniu odpowiedniego ośrodka, gdzie osoba uzależniona będzie mogła poddać się leczeniu.

INNE UZALEŻNIENIA

Wśród uzależnień możemy wyróżnić także:

- **uzależnienie od dopalaczy**, których dostępność jest bardzo łatwa i młodzież może zakupić je przez Internet. Dopálacze mają działanie psychoaktywne, wywołują w organizmie określone stany – odurzenia, pobudzenia, euforii, halucynacje. Negatywne skutki stosowania dopalaczy obejmują bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, zawał serca, udar mózgu, stany agresji. Wszystkie te objawy mogą prowadzić do tragedii takich jak próby samobójcze lub zabójstwa, a także do ciężkich uszczerbków zdrowotnych (śpiączka, niewydolność nerek i wątroby);

- **uzależnienie od komputera i gier komputerowych**, które najczęściej dotyczy dzieci i młodzieży, może powodować, że osoby uzależnione nie potrafią odróżnić rzeczywistości od fikcji. Do negatywnych skutków zaliczamy również: stopniowy zanik więzi rodzinnych, utrudniony rozwój intelektualny, osłabioną siłę woli, osobowość i wrażliwość moralną oraz zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych;
- **uzależnienie od hazardu**, polega na częstym, powtarzającym się uprawianiu hazardu, który zaczyna kontrolować życie chorego i prowadzi do zaniedbania jego społecznych, zawodowych i rodzinnych zobowiązań. W miarę postępowania choroby zwiększa się izolacja społeczna. Pojawia się poczucie winy i wstydu, a chory zaczyna ukrywać swoje uzależnienie. Gracz czuje konieczność natychmiastowego zaspokajania własnych potrzeb, co może prowadzić do aktów przemocy i przestępstw dokonywanych w celu zdobycia środków do gry.

Aktualnie system pomocy osobom uzależnionym na terenie Gminy Stara Biała oparty jest głównie na działaniach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i jednostek oświatowych.

3.2.5. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się na podstawie tzw. kryterium dochodowego. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Wśród powodów ubóstwa wyróżniamy między innymi bezrobocie, uzależnienia i niechęć do podejmowania stałej pracy.

Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom żyjącym na poziomie minimum socjalnego.

Na przestrzeni lat 2009 – 2014 liczba osób objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Stara Biała, które spełniały kryterium do uzyskania pomocy z powodu ubóstwa zachowywała trend rosnący. W 2014 roku, w porównaniu do roku 2009, liczba osób objętych pomocą zwiększyła się o 17,1%. Należy zaznaczyć, że osoby dotknięte ubóstwem były najliczniejszą grupą beneficjentów pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2014 roku.

Tabela 21. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała, które spełniły kryterium do uzyskania pomocy

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	146	166	153	161	153	171
Liczba osób w tych rodzinach	379	447	419	439	451	494

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

3.2.6. Bezdomność

Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W latach 2009-2014 liczba osób bezdomnych na terenie Gminy Stara Biała zmniejszyła się o 7 osób. Wśród osób bezdomnych przeważali mężczyźni.

Tabela 22. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób bezdomnych, w tym:	16	16	8	9	8	9
- kobiety	-	-	-	3	2	3
- mężczyźni	-	-	-	6	6	6
- niepełnosprawni	-	-	-	1	3	4

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

W latach 2009-2014 liczba osób bezdomnych w rodzinach dotkniętych problemem bezdomności korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie Gminy Stara Biała spadła. W 2014 roku z pomocy skorzystało 9 osób.

Tabela 23. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin	9	12	8	7	6	8
Liczba osób w tych rodzinach	16	16	8	9	6	9

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

3.2.7. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Do najczęstszych przyczyn przemocy należą: alkoholizm, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Wśród rodzajów przemocy, oprócz przemocy fizycznej, mamy do czynienia z przemocą psychiczną.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym dużo częściej, niż mówią o tym oficjalne statystyki. Działania zespołu interdyscyplinarnego związane z tym zjawiskiem są nastawione na zwiększenie pomocy ofiarom przemocy. Wpływ na wykrywalność będzie miała między innymi większa świadomość mieszkańców Gminy co do możliwości i sposobów reagowania na przemoc oraz większa wiedza na temat zjawiska, która wpłynie na zmianę stereotypów, ukształtowanie wrażliwości społecznej oraz umiejętność rozpoznawania sytuacji przemocy w rodzinie. Nie bez znaczenia jest dostępność i oferta usług specjalistycznych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

Podstawę prawną w sprawie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493).

Na terenie Gminy Stara Biała został przyjęty „*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2014 - 2018*”.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy Stara Biała poprzez zwiększenie znaczenia profilaktyki oraz udoskonalenie systemu ochrony i skutecznej pomocy dla ofiar przemocy.

Aby zrealizować tak zdefiniowany cel strategiczny wyznaczono następujące cele szczegółowe:

1. Podnoszenie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy.
2. Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie kompleksowej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie skuteczności działań korekcyjnych i interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Zintegrowanie środowisk i działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Przewidywane efekty realizacji Programu to:

- zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- udzielanie skutecznej, profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- usprawnienie systemu pomocy dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- wzrost liczby usług i osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie;

- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.

Na terenie Gminy Stara Biała obowiązuje także „*Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011 – 2015*”, stanowiący załącznik do Uchwały nr 50/VII/11 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 czerwca 2011 r. Celem strategicznym *Programu* jest pomoc dziecku i rodzinie. Cel ten ma zostać osiągnięty dzięki realizacji następujących celów szczególnych:

- 1) wspieranie naturalnych rodzin z dziećmi zamieszkujących na terenie gminy poprzez oddziaływanie wielodyscyplinarne;
- 2) rozwój form rodzicielstwa zastępczego;
- 3) osiągnięcie docelowego gminnego modelu instytucjonalnych form pomocy społecznej realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Zarządzeniem Nr 5.2013 z dnia 15 lutego 2013 roku Wójt Gminy Stara Biała powołał **Zespół Interdyscyplinarny** do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Biała. Tryb działania Zespołu określa Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Biała stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 19/2011 Wójta Gminy Stara Biała z dnia 26 kwietnia 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Stara Biała obsługiwany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w „*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2014 -2018*”.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Źródło: <http://www.starabiala.pl/>

Pomoc osobom potrzebującym oferuje także Stowarzyszenie na Rzecz Inicjatyw Społecznych „Pomóżmy Sobie Wspólnie”, 09-411 Biała, ul. Jana Kazimierza 1. Celem stowarzyszenia jest działanie na rzecz niesienia pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób.

3.2.8. Przestępczość

Usługi publiczne na terenie Gminy Stara Biała z zakresu bezpieczeństwa publicznego realizuje Posterunek Policji mieszczący się w miejscowości Biała oraz Komenda Miejska Policji w Płocku. W Posterunku działa zespół kryminalny w składzie dwóch asystentów oraz zespół patrolowy w składzie trzech policjantów.

W 2014 roku w Gminie Stara Biała odnotowano 10 ofiar przemocy domowej. Liczba interwencji domowych ogółem wyniosła 88. Ponadto doszło do 43 przestępstw, w tym 22 kradzieży, 17 kradzieży z włamaniem oraz dwóch bójek i pobić (Tabela 24).

Tabela 24. Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Stara Biała

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ofiar przemocy domowej, w tym:	14	12	31	14	8	10
- kobiety	14	12	14	10	3	10
- mężczyźni	0	0	1	1	1	0
- dzieci	0	0	16	3	4	0
Liczba sprawców przemocy domowej, w tym:	14	12	11	14	4	10
- kobiety	0	0	1	1	1	0
- mężczyźni	14	12	10	9	3	10
- dzieci	0	0	0	0	0	0
Liczba interwencji domowych, w tym:	502	410	248	385	185	88
- dotyczących przemocy w rodzinie	14	12	11	10	4	10
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	14	12	11	10	4	10
Liczba przestępstw, w tym:	53	65	64	109	119	43
- kradzież rzeczy obcej	28	33	33	77	72	22

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
- kradzież z włamaniem	21	25	21	22	41	17
- rozboje	0	2	2	2	0	0
- bójki i pobicia	2	2	4	4	3	2
- uszczerbek na zdrowiu	2	3	4	4	3	2

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała

3.2.9. Osoby starsze

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest długotrwałym procesem.

Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie ruchowe i samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Najtrudniejszymi problemami osób starszych są samotność, choroby, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie odrzucenia i nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Według danych epidemiologicznych (dane te przedstawiają m. in. występowanie i rozmieszczenia stanów lub zdarzeń związanych ze zdrowiem w określonych populacjach oraz wskazują jak poszczególne czynniki wpływają na stan zdrowia), ok. 95% Polaków starzeje się w sposób нефizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedośćność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (World Health Organisation) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2013 roku na terenie Gminy Stara Biała mieszkało 1 827 osób starszych, z czego większość – blisko 56,1% stanowiły kobiety.

Tabela 25. Osoby starsze na terenie Gminy Stara Biała w 2013 r.

Grupa wiekowa	ogółem	mężczyźni	kobiety
60-64 lata	591	294	297
65-69 lata	418	202	216
70-74 lata	287	128	159
75-79 lata	235	95	140
80-84 lata	181	53	128
85 i więcej	115	30	85
Razem	1 827	802	1 025

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

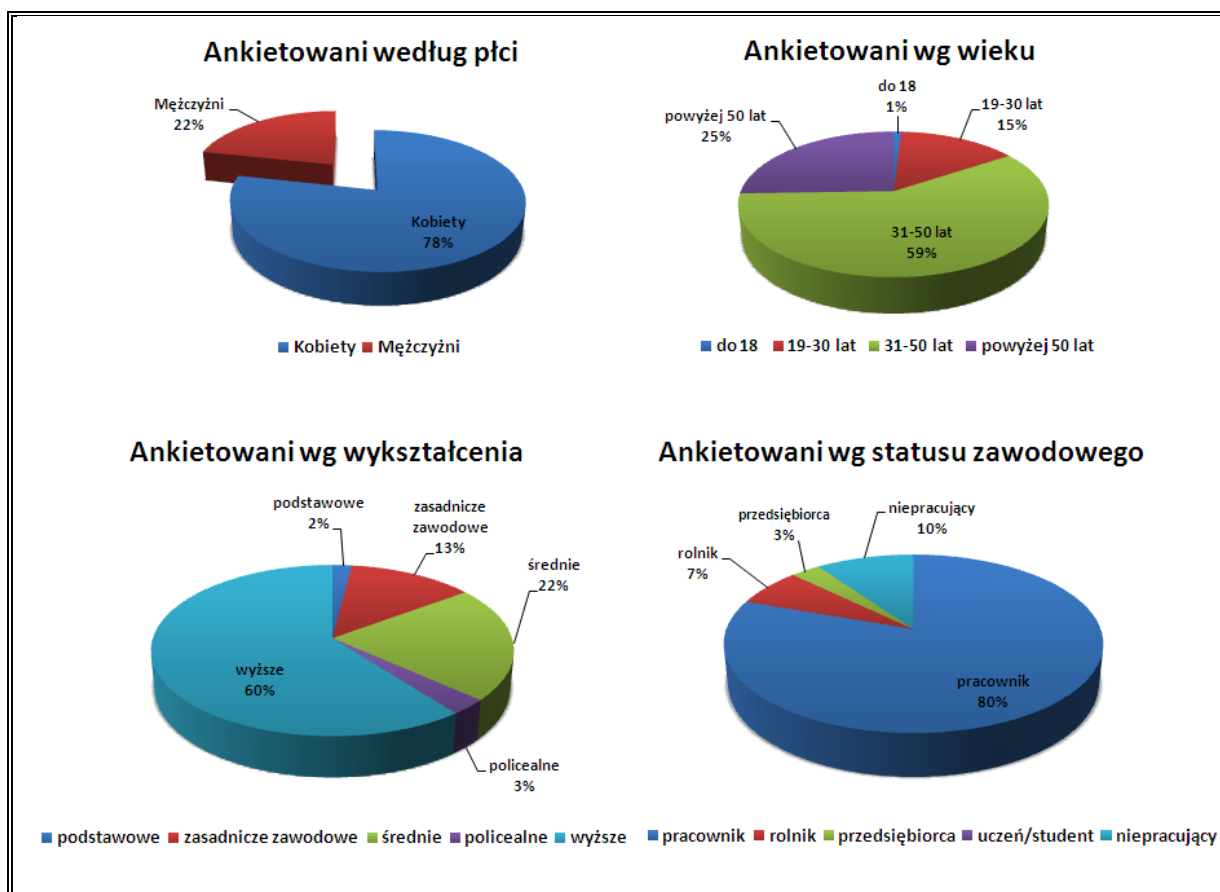
Zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach, takie jak osłabienie więzi rodzinnych i brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich, prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Seniorzy w Gminie Stara Biała mogą korzystać z zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych jednak nie da się całkowicie wyeliminować problemu samotności.

3.3. Wyniki badania ankietowego

W kwietniu 2015 r. przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców Gminy Stara Biała w celu zdiagnozowania problemów społecznych Gminy.

Ankieta składała się z 12 pytań zamkniętych oraz 6 pytań otwartych, dotyczących strefy społecznej, w których poproszono ankietowanych o wyrażenie opinii na temat sytuacji społecznej mieszkańców Gminy. Pytania dotyczyły następujących obszarów: ubóstwa, niepełnosprawności, dostępu do służby zdrowia, osób starszych, uzależnień oraz przemocy domowej.

Udział w ankiecie wzięły 102 osoby. Charakterystykę osób ankietowanych przedstawiono poniżej, natomiast wyniki ankiety dotyczące pytań otwartych i zamkniętych stanowią **Załącznik 1** do niniejszej Strategii.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- SZANSE - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- ZAGROŻENIA - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- MOCNE STRONY - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- SŁABE STRONY - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmocnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony gminy, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 26. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobrze rozwinięta opieka i edukacja przedszkolna; • placówki oświatowe na poziomie podstawowym i gimnazjalnym działające na terenie Gminy; • działalność Biblioteki Publicznej w Starej Białej, Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, świetlic wiejskich, które wpływają na integrację i organizację czasu wolnego mieszkańców Gminy; • zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; • kompleks sportowy ORLIK 2012 oraz liczne boiska, które umożliwiają aktywność sportową i rekreację mieszkańcom Gminy; • kompetentne i sprawne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białej; • rozwój przedsiębiorczości wyrażony wzrostem liczby podmiotów gospodarczych; • obecność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Gminy działających na rzecz lokalnej społeczności;	• duży odsetek bezrobotnych wśród beneficjentów GOPS; wysoki udział bezrobotnych wśród gmin powiatu płockiego, • niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; • niedostateczny system wsparcia dla dzieci i młodzieży uzależnionych od dopalaczy i narkotyków; • duży udział osób dotkniętych problemem niepełnosprawności i długotrwale lub ciężko chorych wśród beneficjentów GOPS; • duży udział osób dotkniętych alkoholizmem wśród beneficjentów GOPS; • występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych; • istnienie barier architektonicznych w budynkach świadczących podstawowe usługi i dostarczających podstawowe dobra; • wzrost liczby rodzin dotkniętych ubóstwem;
SZANSE	ZAGROŻENIA
• korzystne trendy dotyczące migracji oraz wzrost liczby urodzeń spowodowanych prorodzinną polityką państwa; • dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; • utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; • efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań.	• spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym może doprowadzić do starzenia się społeczeństwa; • konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji; • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z tabeli analizy SWOT, wiele zagrożeń dla rozwoju Gminy Stara Biała dotyczy szeroko rozumianej polityki społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno - gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny

i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

4. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Stara Biała

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia, czyli lat 2015-2020.

4.1. Prognoza demograficzna¹

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla powiatu płockiego na lata 2014-2050* opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozuje się, że w latach 2015-2020 zarówno liczba urodzeń żywych jak i liczba zgonów utrzymają się na względnie stałym poziomie. Tym samym, przyrost naturalny na obszarze Gminy Stara Biała będzie dodatni.

Tabela 27. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Stara Biała do 2020 roku

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2015	119	79	40
2016	119	80	39
2017	118	80	38
2018	119	80	39
2019	119	80	39
2020	119	80	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie długoterminowej prognozy liczby ludności opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny

PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2020 roku, saldo migracji na pobyt stały w Gminie Stara Biała będzie dodatnie i wysokie, jednak pojawi się niewielka tendencja malejąca.

¹ Prognoza demograficzna została opracowana w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050* opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 28. Prognoza salda migracji w Gminie Stara Biała do 2020 roku

Lata	Napływ	Odływ	Saldo migracji
2015	249	104	145
2016	243	101	142
2017	241	100	141
2018	238	99	139
2019	235	98	137
2020	232	97	135

Źródło: Opracowanie własne na podstawie długoterminowej prognozy liczby ludności opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny

PROGNOZA LUDNOŚCI

Na podstawie prognozy salda migracji i przyrostu naturalnego przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy Stara Biała na lata 2015 - 2020. Prognozuje się systematyczny wzrost liczby mieszkańców Gminy w kolejnych latach.

Tabela 29. Prognoza liczby ludności Gminy Stara Biała

Lata	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Liczba ludności
2014	42	149	11 614
2015	40	145	11 799
2016	39	142	11 981
2017	38	141	12 160
2018	39	139	12 338
2019	39	137	12 514
2020	39	135	12 688

Źródło: Opracowanie własne na podstawie długoterminowej prognozy liczby ludności opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny

PROGNOZA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Struktura ludności według wieku będzie ulegać dynamicznym zmianom, praktycznie w całym prognozowanym okresie. Zmiany te są przede wszystkim konsekwencją demograficznego „falowania”, tj. pojawiania się na przemian wyżów i niżów demograficznych, których efekty nakładają się na siebie z różną siłą w różnych okresach, powodując bardziej widoczne zmiany w procesach dzietności i umieralności, natomiast w mniejszym stopniu oddziałują na tę strukturę zmiany w rozmiarach migracji zagranicznych definitywnych, czyli migracji na pobyt stały, a szczególnie emigracji.

Tabela 30. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Stara Biała do 2020 roku

Prognoza ludności wg wieku						
Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	11 799	11 981	12 160	12 338	12 514	12 688
0-4 lata	624	634	643	652	662	671
5-9 lat	733	745	756	767	778	789
10-14 lat	695	706	716	727	737	748
15-19 lat	875	888	902	915	928	941
20-24 lata	851	864	877	890	903	915
25-29 lat	897	910	924	938	951	964
30-34 lata	882	896	909	922	936	949
35-39 lat	977	992	1 007	1 022	1 036	1 051
40-44 lata	1 031	1 047	1 062	1 078	1 093	1 109
45-49 lat	798	811	823	835	847	859
50-54 lata	785	797	809	821	833	844
55-59 lat	763	775	787	798	810	821
60-64 lata	610	620	629	638	647	656
65-69 lat	432	438	445	451	458	464
70-74 lata	296	301	306	310	314	319
75-79 lat	243	246	250	254	257	261
80-84 lata	187	190	193	195	198	201
Powyżej 85	119	121	122	124	126	128
Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku						
ludność w wieku przedprodukcyjnym	2 052	2 084	2 115	2 146	2 177	2 207
ludność w wieku produkcyjnym	8 470	8 601	8 729	8 857	8 983	9 108
ludność w wieku poprodukcyjnym	1 277	1 296	1 316	1 335	1 354	1 373

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050 opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny

Z analizy danych zawartych w Tabeli 30 wynika, że w latach 2015-2020 w Gminie Stara Biała wzrośnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, co w dłuższej perspektywie wpłynie korzystnie na liczebność grupy w wieku produkcyjnym oraz utrzymanie na obecnym poziomie istniejących placówek szkolnych. Jednocześnie zwiększy się również liczba ludności w wieku produkcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym. Zmiany te będą powodowały zwiększenie się podaży siły roboczej na lokalnym rynku pracy.

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Wzrost poziomu wykształcenia jest jednym z czynników określających rozwój społeczeństwa. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne obserwuje się dynamiczne zmiany, które wpłynęły w sposób znaczący na zmianę struktury ludności według poziomu wykształcenia.

Zachowanie trendów dążenia społeczeństwa do podwyższania i uzupełniania wykształcenia pozwala sądzić, że dane dotyczące poziomu wykształcenia z roku na rok będą ulegały poprawie. Zjawisko będzie dotyczyło przede wszystkim osób z wykształceniem średnim, które będą dążyły do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub magistra, w marginalny sposób osób starszych z wykształceniem podstawowym.

4.2. Prognoza zmian

W rezultacie podjętych działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Stara Biała na lata 2015-2020” przewiduje się wzrost zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz zmniejszenie zasięgu występujących na terenie Gminy problemów społecznych, które zostały szczegółowo scharakteryzowane w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 31. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy Stara Biała w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych, – wzrost liczby miejsc pracy w wyniku powstawania nowych podmiotów gospodarczych, – poprawa dostępu usług świadczonych przez PUP, – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Niepełnosprawność	– poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, – wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	– zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny,
Ubóstwo	– poprawę warunków życia mieszkańców Gminy, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym, – zwiększenia dostępu do rynku pracy,
Przemoc w rodzinie	– zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – ochrona ofiar przemocy, – prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
Przestępczość	– zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy, – eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, – zapewnienie bezpieczeństwa w szkołach i w ich otoczeniu, – ochrona ofiar przestępstw, – zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości.
Osoby starsze	– poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Źródło: Opracowanie własne

Prognozowane zmiany zostaną osiągnięte poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających dla dobra mieszkańców Gminy w zakresie pomocy społecznej.

W ramach tej współpracy realizowane będą liczne programy pomocowe skierowane do konkretnych grup dotkniętych problemami społecznymi.

5. Cele strategiczne projektowanych zmian

Przeprowadzona diagnoza społeczna, zwłaszcza w zakresie problemów społecznych, a także prognoza zmian w zakresie objętym Strategią, pozwoliły na określenie **celu głównego** Gminy Stara Biała w zakresie pomocy społecznej, którym jest:

**„POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA I AKTYWIZACJA MIESZKAŃCÓW GMINY STARA BIAŁA
ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ORAZ ICH INTEGRACJA Z POZOSTAŁYMI
MIESZKAŃCAMI GMINY”**

Tak sformułowany cel główny obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowany jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, sformułowano następujące **priorytetowe obszary**:

- I. **Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.**
- II. **Osoby niepełnosprawne.**
- III. **Rodzina.**
- IV. **Osoby uzależnione i przemoc w rodzinie.**
- V. **Osoby bezrobotne.**
- VI. **Osoby starsze.**

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono **cel strategiczny**, który ułatwi realizację celu głównego.

Cel strategiczny 1. Pobudzenie do działania i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Stara Biała.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa jakości ich życia.

Cel strategiczny 3. Tworzenie systemu wsparcia rodzin z terenu Gminy Stara Biała, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie oraz łagodzenie ich skutków.

Cel strategiczny 5. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała.

Cel strategiczny 6. Zapewnienie wsparcia osobom starszym oraz ich aktywizacja.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

Tabela 32. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Pobudzenie do działania i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Stara Biała.	1.1. Czynności mające na celu poprawę warunków życia osób i rodzin żyjących w ubóstwie oraz działania na rzecz ograniczenie ilości osób żyjących w ubóstwie.	✓ Określenie potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w biedzie. ✓ Udzielanie pomocy materialnej rodzinom ubogim. ✓ Współpraca z podmiotami, udzielającymi pomocy rzeczowej osobom potrzebującym. ✓ Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie. ✓ Wspieranie środowiska lokalnego w aranżowaniu i krzewieniu samopomocowych form wsparcia osób potrzebujących. ✓ Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych i społecznych. ✓ Współpraca z PUP w zakresie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych również dla osób bezdomnych.
Cel strategiczny 2. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa jakości ich życia.	2.1. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych i ich integracja z otoczeniem.	✓ Organizowanie usług opiekuńczych. ✓ Wspieranie instytucji i organizacji aktywizujących osoby niepełnosprawne. ✓ Zapewnienie aktywnego udziału w życiu kulturalno-społecznym Gminy. ✓ Informowanie o dostępnych formach wsparcia osób niepełnosprawnych. ✓ Wsparcie finansowe i materialne. ✓ Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej. ✓ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych poprzez szkolenia i zatrudnienie. ✓ Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy osób niepełnosprawnych. ✓ Wsparcie dla utworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 3. Tworzenie systemu wsparcia rodzin z terenu Gminy Stara Biała, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.	3.1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju oraz właściwego funkcjonowania w środowisku.	✓ Praca socjalna z rodzinami potrzebującymi. ✓ Wsparcie finansowe i materialne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. ✓ Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami, m.in. dzięki współpracy z asystentem rodziny. ✓ Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju. ✓ Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz diagnozowanie potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. ✓ Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, a także organizowanie wypoczynku letniego i zimowego. ✓ Wsparcie rodzin w pełnieniu ich funkcji wychowawczej. ✓ Wsparcie procesu usamodzielniania się młodzieży znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, tj. wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, osób opuszczających pieczę zastępczą, pieczę rodzinną.
Cel strategiczny 4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie oraz łagodzenie ich skutków.	4.1. Zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych. 4.2. Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów wynikających z zażywania narkotyków i innych środków odurzających. 4.3. Zapewnienie wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową.	✓ Inicjowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. ✓ Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. ✓ Zapewnienie doradztwa psychologicznego i różnych form pomocy dla osób uzależnionych oraz rodzin, w których istnieje problem uzależnienia. ✓ Tworzenie grup wsparcia. ✓ Tworzenie i inicjowanie programów profilaktycznych oraz świetlic dla dzieci i młodzieży. ✓ Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. ✓ Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień. ✓ Organizowanie kampanii informujących o szkodliwości zażywania narkotyków i środków odurzających. ✓ Organizowanie form wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy domowej. ✓ Uświadamianie i uczulanie społeczeństwa na zjawisko przemocy w rodzinie. ✓ Tworzenie schronienia i grup wsparcia dla ofiar przemocy.

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 5. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała.	5.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych. 5.2 Zapewnienie wsparcia osobom dotkniętym bezrobociem. 5.3 Działania na rzecz ograniczanie liczby osób długotrwale bezrobotnych.	✓ Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy. ✓ Działania aktywizujące osoby bezrobotne, współfinansowane ze środków unijnych. ✓ Organizowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych oraz zapewnienie dostępu do informacji o istniejących formach wsparcia. ✓ Pomoc materialna dla osób długotrwale bezrobotnych i ich rodzin. ✓ Wsparcie osób powracających na rynek pracy (np. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, miejsc w przedszkolach, finansowanie opieki nad dziećmi do lat 3, współpracę z przedsiębiorcami).
Cel strategiczny 6. Zapewnienie wsparcia osobom starszym oraz ich aktywizacja	6.1. Działania zapobiegające wykluczeniu osób starszych. 6.2. Mechanizmy na rzecz poprawy warunków życia osób starszych.	✓ Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób starszych. ✓ Działania aktywizujące i integrujące osoby starsze ze środowiskiem. ✓ Współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami zrzeszającymi osoby starsze. ✓ Działania wspierające wolontariat na rzecz osób starszych. ✓ Praca socjalna z osobami starszymi. ✓ Wsparcie materialne osób starszych. ✓ Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania seniora. ✓ Tworzenie miejsc dziennego pobytu dla osób starszych. ✓ Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych. ✓ Organizowanie imprez integrujących osoby starsze.

Źródło: Opracowanie własne

---

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem władzy wykonawczej Gminy, a więc Wójta Gminy Stara Biała. Dysponuje on niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym. We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów czynnie uczestniczyć będą wszystkie podmioty realizujące zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej, natomiast Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała będzie koordynatorem realizacji celów wskazanych w Strategii.

Ponadto, w realizacji Strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Komendy Powiatowej Policji w Płocku i Posterunku Policji w Starej Białej;
- placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych z terenu Gminy Stara Biała;
- organizacji społecznych oraz innych instytucji i placówek.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy. Do najważniejszych programów i narzędzi służących wdrożeniu Strategii należy zaliczyć:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomani;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała na lata 2014 -2018;
- Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011 – 2015;
- programy i projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach - począwszy od samodzielnej realizacji działania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego Strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Stara Biała” obejmują lata 2015-2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Realizacja strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki monitoringu, w tym:

1. w obszarze ludności:
  - przyrost naturalny;
  - saldo migracji;
  - liczba beneficjentów pomocy społecznej;
  - powody korzystania z pomocy;
  - formy udzielanej pomocy.
2. w obszarze rynku pracy:
  - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.
3. w obszarze edukacji:
  - liczba dzieci w szkołach i przedszkolach;
  - liczba ludności z podziałem na wykształcenie;
  - liczba programów i projektów przyjętych do realizacji;

- o ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z :

- danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego,
- Urzędu Gminy w Starej Białej,
- placówek oświatowych z terenu gminy,
- Komendy Miejskiej Policji w Płocku oraz Posterunku Policji w Starej Białej,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcie celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonywanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Monitorowanie realizacji Strategii odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jej realizację. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała będą, co 2 lata dokonywać oceny stopnia wdrażania działań. Cykliczny monitoring wdrażanych zadań umożliwi ocenę ich zgodności z celami operacyjnymi oraz posłuży ewentualnej modyfikacji, by efektywnie rozwiązywać problemy społeczne.

Wskaźnikiem realizacji celów strategicznych będzie nie tylko zmniejszająca się ilość świadczeniobiorców oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie najbardziej potrzebujących, ale przede wszystkim poziom zadowolenia mieszkańców z jakości życia na terenie Gminy Stara Biała. Jakość życia na terenie Gminy będzie z kolei weryfikowana na podstawie mierników zawartych w Tabeli 33.

Tabela 33. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
Cel strategiczny 1. Pobudzenie do działania i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Stara Biała.	1.1. Czynności mające na celu poprawę warunków życia osób i rodzin żyjących w ubóstwie oraz działania na rzecz ograniczenie ilości osób żyjących w ubóstwie.	– liczba rodzin ubogich, którym udzielono wsparcia, – liczba mieszkań socjalnych, – liczba osób, którym przyznano mieszkanie socjalne. – wysokość udzielonego wsparcia finansowego i rzeczowego.
	1.2. Działania na rzecz ograniczanie liczby osób długotrwale bezrobotnych.	– liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia, – liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych, – liczba przekwalifikowanych osób bezrobotnych, – liczba osób bezrobotnych biorących udział w szkoleniach, – liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych, – liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, – liczba osób bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie, – liczba osób bezrobotnych, którym udzielono wsparcia w znalezieniu pracy, – liczba osób, które nabyły nowe kwalifikacje i kompetencje zawodowe.
Cel strategiczny 2. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa jakości ich życia.	2.1. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych i ich integracja z otoczeniem.	– liczba obiektów użyteczności publicznej, w których zniesiono bariery architektoniczne, – liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, – liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, które uzyskały zatrudnienie, – liczba ofert w zakresie dostępu do rehabilitacji skierowanych do osób niepełnosprawnych przez Gminę, – liczba lekarzy udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym, – liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w imprezach kulturalnych na terenie Gminy, – liczba imprez kulturalnych, w których udział mogą brać osoby niepełnosprawne, – liczba zgłoszonych wolontariuszy, – liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono pomocy w ramach wolontariatu.

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
Cel strategiczny 3. Tworzenie systemu wsparcia rodzin z terenu Gminy Stara Biała, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.	3.1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju oraz właściwego funkcjonowania w środowisku.	– wysokość świadczeń pieniężnych przyznanych rodzinom, – liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS, – liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania, – liczba dzieci oraz młodzieży korzystających z wypoczynku zimowego i letniego, – liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, – liczba rodzin objętych wsparciem w zakresie wzmacniania integracji jej członków.
Cel strategiczny 4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie oraz łagodzenie ich skutków.	4.1. Zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych.	– liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych z zakresu problemów alkoholowych, – liczba publikacji, materiałów informacyjnych z zakresu problemów alkoholowych, – liczba instytucji i stowarzyszeń prowadzących działalność w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, – liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zwalczania uzależnienia alkoholowego.
	4.2. Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów wynikających z zażywania narkotyków i innych środków odurzających.	– liczba punktów wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych, – liczba udzielonych porad psychologicznych, – liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze wsparcia punktów doradztwa psychologicznego, – liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych w szkołach, – liczba zorganizowanych zajęć przez organizacje pozarządowe.
	4.3. Zapewnienie wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową.	– liczba punktów wsparcia psychologicznego dla osób dotkniętych przemocą domową, – liczba udzielonych porad psychologicznych, – liczba osób, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego, – liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie, – liczba instytucji i stowarzyszeń prowadzących działalność w zakresie przeciwdziałania i zwalczania przemocy w rodzinie, – liczba publikacji, materiałów informacyjnych z zakresu problemu przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
<u>Cel strategiczny</u> 5. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała.	5.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych. 5.2 Zapewnienie wsparcia osobom dotkniętym bezrobociem. 5.3 Działania na rzecz ograniczanie liczby osób długotrwale bezrobotnych	– liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia, – liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych, – liczba przekwalifikowanych osób bezrobotnych, – liczba osób bezrobotnych biorących udział w szkoleniach, – liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych, – liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, – liczba osób bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie, – liczba osób bezrobotnych, którym udzielono wsparcia w znalezieniu pracy, – liczba osób, które nabyły nowe kwalifikacje i kompetencje zawodowe.
<u>Cel strategiczny</u> 6. Zapewnienie wsparcia osobom starszym oraz ich aktywizacja	6.1. Działania zapobiegające wykluczeniu osób starszych. 6.2. Mechanizmy na rzecz poprawy warunków życia osób starszych.	– liczba pielęgniarek środowiskowych, – liczba ośrodków oferujących pomoc osobom starszym, – liczba lekarzy udzielających pomocy osobom starszym, – liczba osób starszych, biorących udział w imprezach kulturalnych na terenie Gminy, – liczba zgłoszonych wolontariuszy, – liczba osób starszych, którym udzielono pomocy w ramach wolontariatu.

Źródło: Opracowanie własne

9. Spis tabel

Tabela 1. Liczebność Gminy Stara Biała z podziałem na płeć	8
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stara Biała w 2013 roku	9
Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2008-2013.....	10
Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Stara Biała	11
Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu płockiego	12
Tabela 6. Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku	14
Tabela 7. Przyrost naturalny	14
Tabela 8. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013	16
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Stara Biała	18
Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne [%]	19
Tabela 11. Szkoły prowadzone przez Gminę Stara Biała	21
Tabela 12. Współczynnik skolaryzacji brutto (%) dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego	21
Tabela 13. Pomoc społeczna na terenie Gminy Stara Biała – zadania własne gmin (stan na dzień 31.12.2014 r.)	30
Tabela 14. Problemy rodzin na terenie Gminy Stara Biała.....	31
Tabela 15. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013.....	36
Tabela 16. Bezrobocie na terenie powiatu płockiego (stan na 31.12.2014 r.)	36
Tabela 17. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała (stan na kwiecień 2014 r.) ...	39
Tabela 18. Niepełnosprawność w latach 2009-2014 na terenie Gminy Stara Biała.....	40
Tabela 19. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała z powodu niepełnosprawności	40
Tabela 20. Uzależnienia alkoholowe na terenie Gminy Stara Biała	42
Tabela 21. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała, które spełniły kryterium do uzyskania pomocy	44
Tabela 22. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezdomności	45
Tabela 23. Liczba osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezdomności	45
Tabela 24. Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Stara Biała.....	48
Tabela 25. Osoby starsze na terenie Gminy Stara Biała w 2013 r.	50
Tabela 26. Analiza SWOT	53
Tabela 27. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Stara Biała do 2020 roku.....	54
Tabela 28. Prognoza salda migracji w Gminie Stara Biała do 2020 roku	55
Tabela 29. Prognoza liczby ludności Gminy Stara Biała	55
Tabela 30. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Stara Biała do 2020 roku	56
Tabela 31. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy Stara Biała w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	57
Tabela 32. Kierunki niezbędnych działań	60
Tabela 33. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań	66

10. Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności Gminy Stara Biała według płci [%]	8
Wykres 2. Struktura ludności Gminy Stara Biała według płci [osoby].....	9
Wykres 3. Migracje w Gminie Stara Biała	13
Wykres 4. Urodzenia żywe i zgony	15
Wykres 5. Struktura działalności gospodarczej sektora prywatnego na terenie Gminy Stara Biała w 2013 r. wg sekcji PKD 2007	17
Wykres 6. Bezrobocie na terenie powiatu płockiego (stan na 31.12.2014 r.)	38

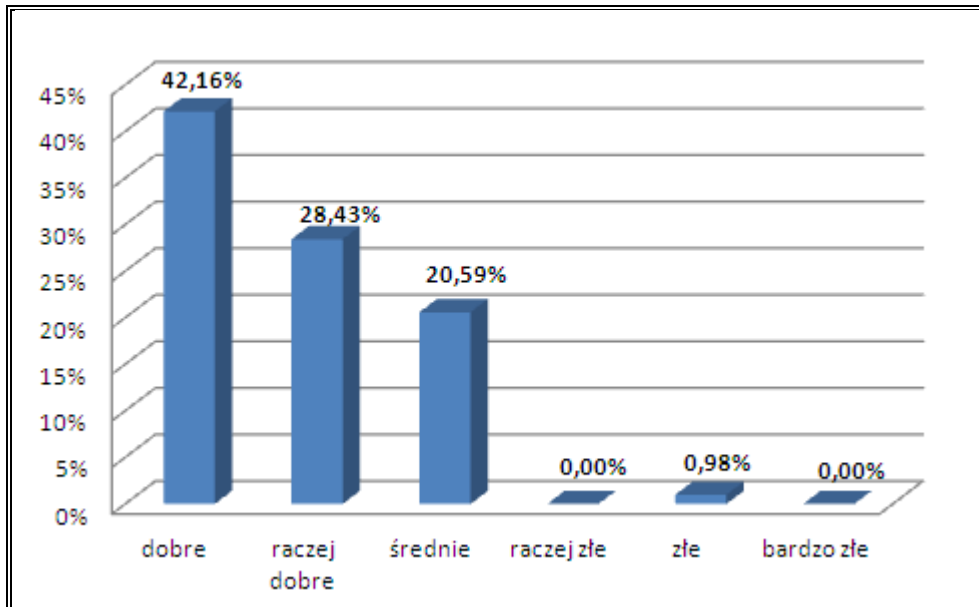
11. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Stara Biała na tle województwa mazowieckiego i powiatu płockiego	6
Rysunek 2. Podział administracyjny Gminy Stara Biała	7

12. Załączniki

ZAŁĄCZNIK 1. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO
(OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIET)

1. Jak oceniają Państwo aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

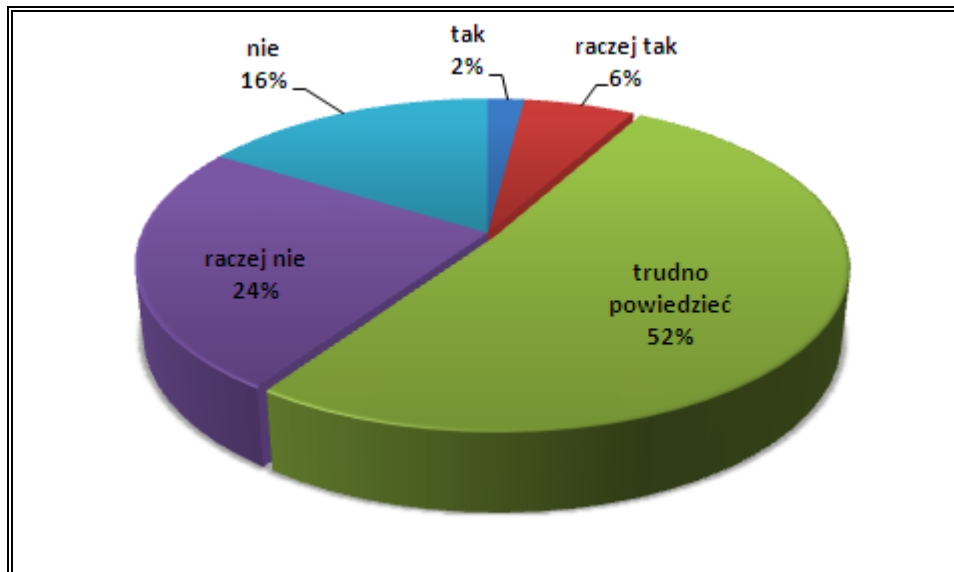

2. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?

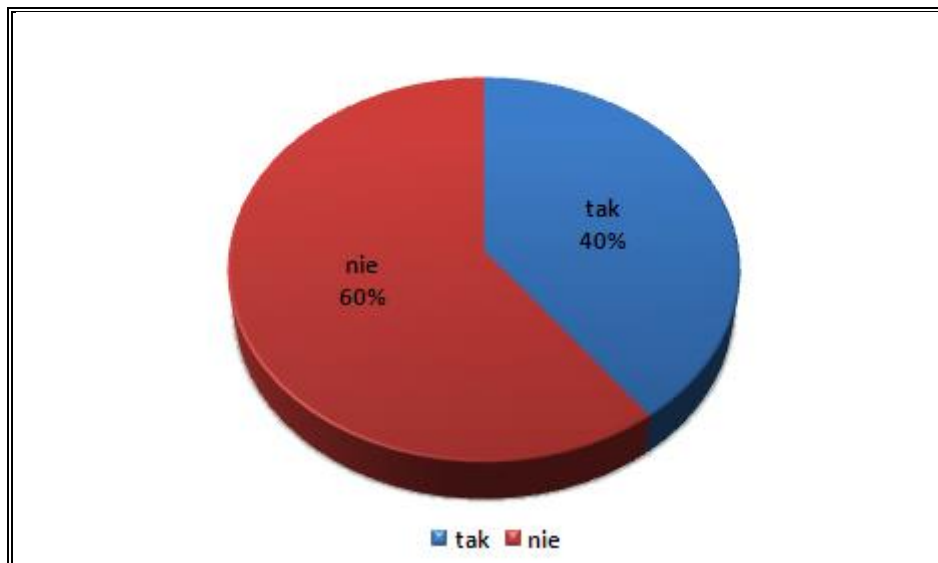

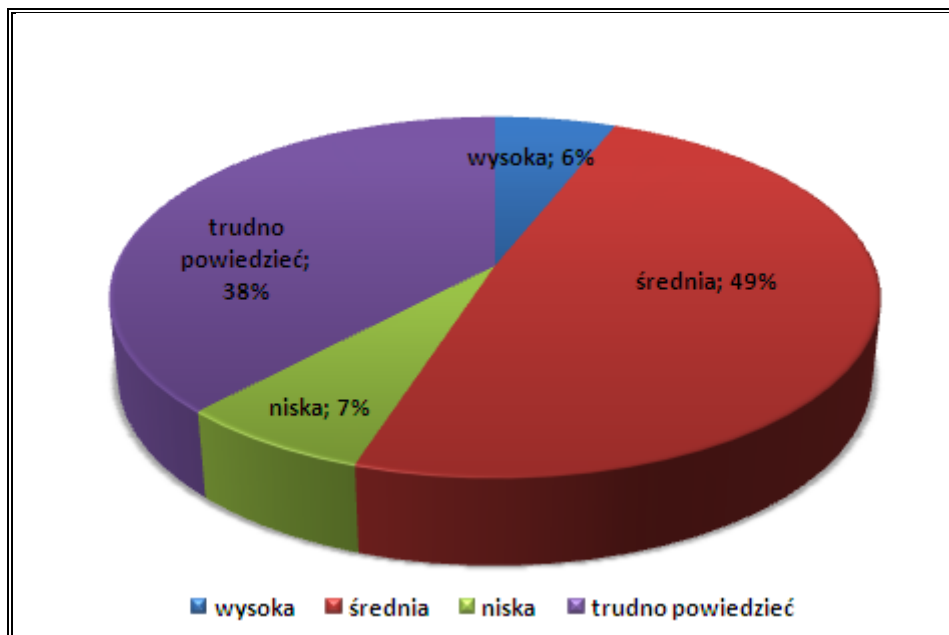
3. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

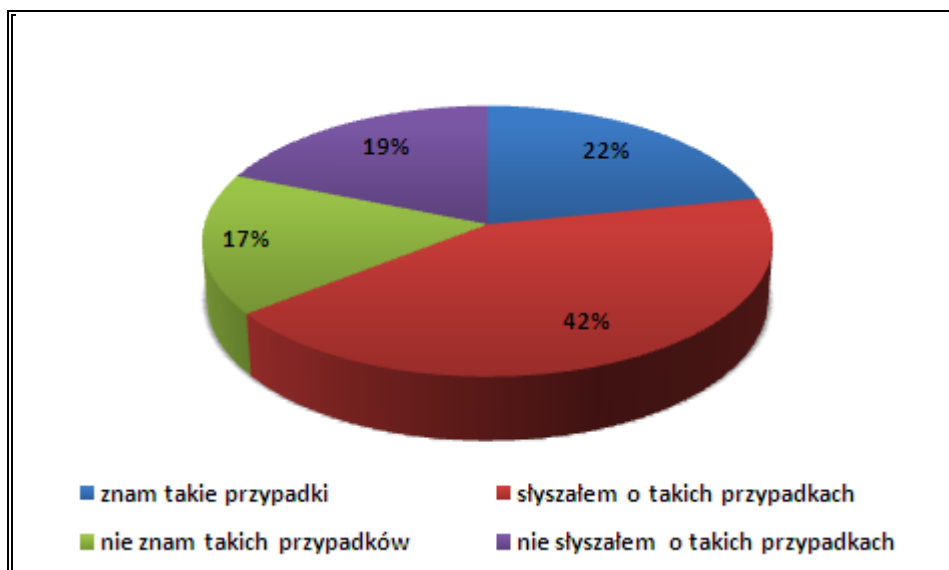
4. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy jest wystarczający?

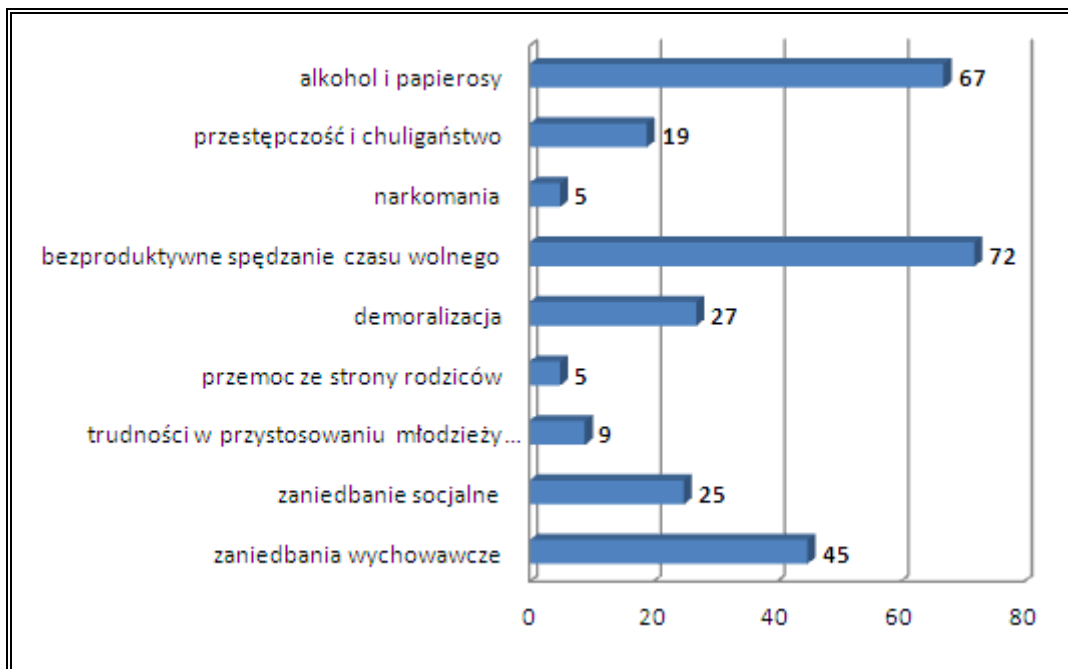
5. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Gminy?

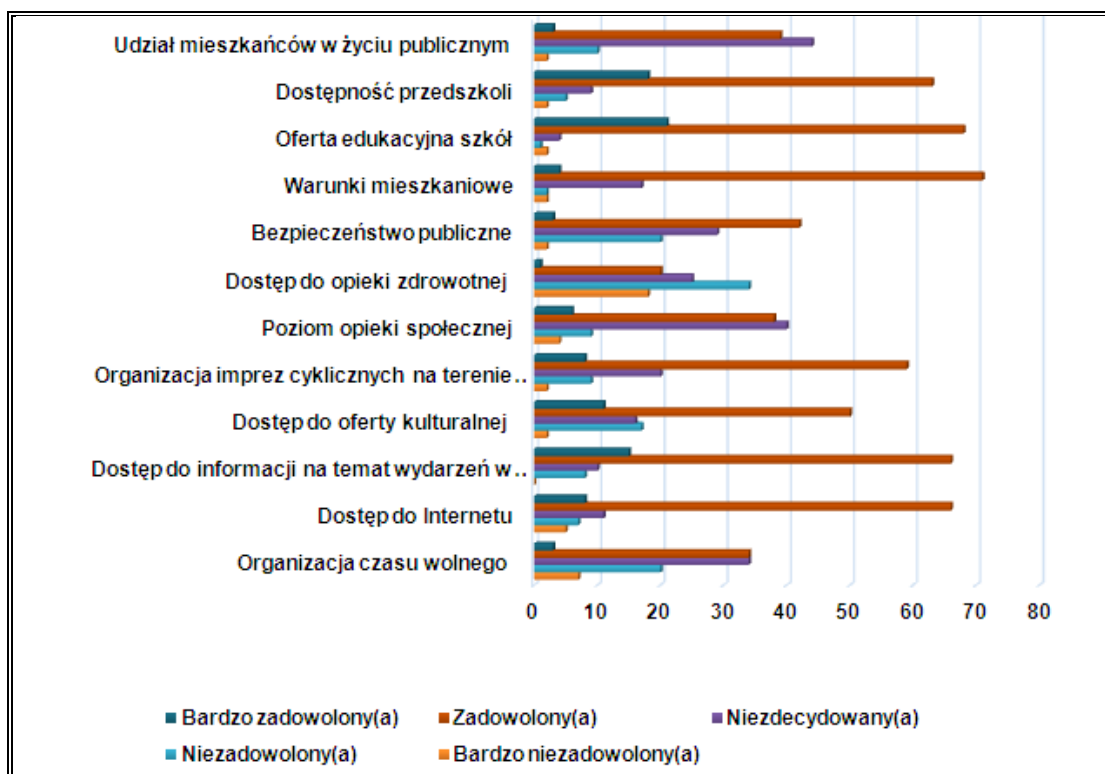
6. Czy na terenie Gminy występuje zjawisko przemocy domowej?

7. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzegacie Państwo najczęściej?

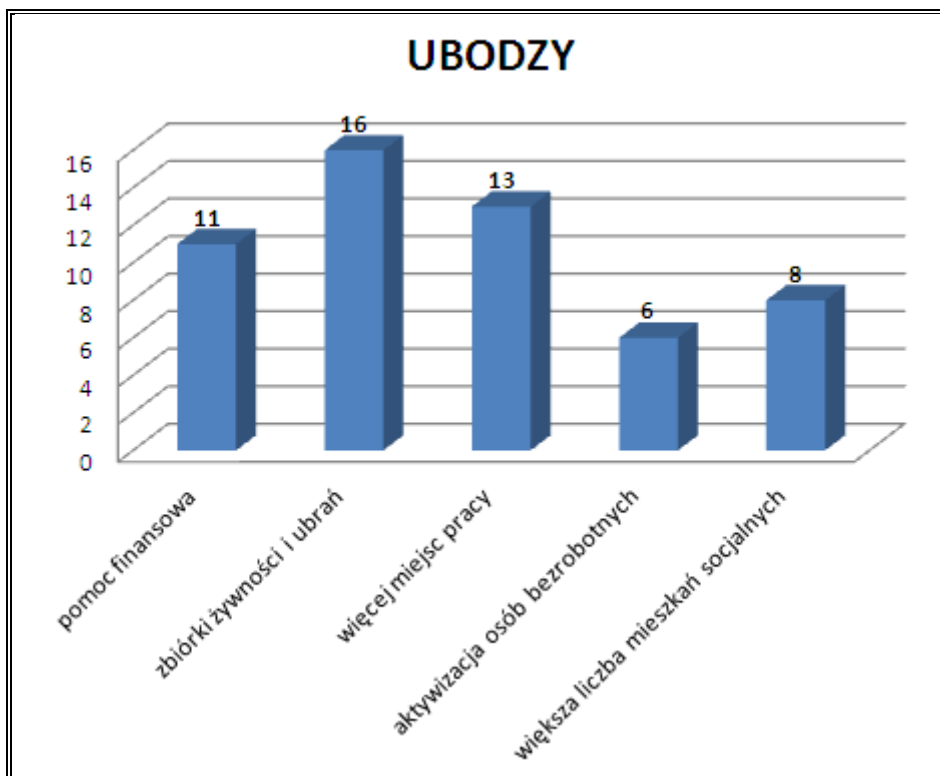

8. W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia w Gminie?

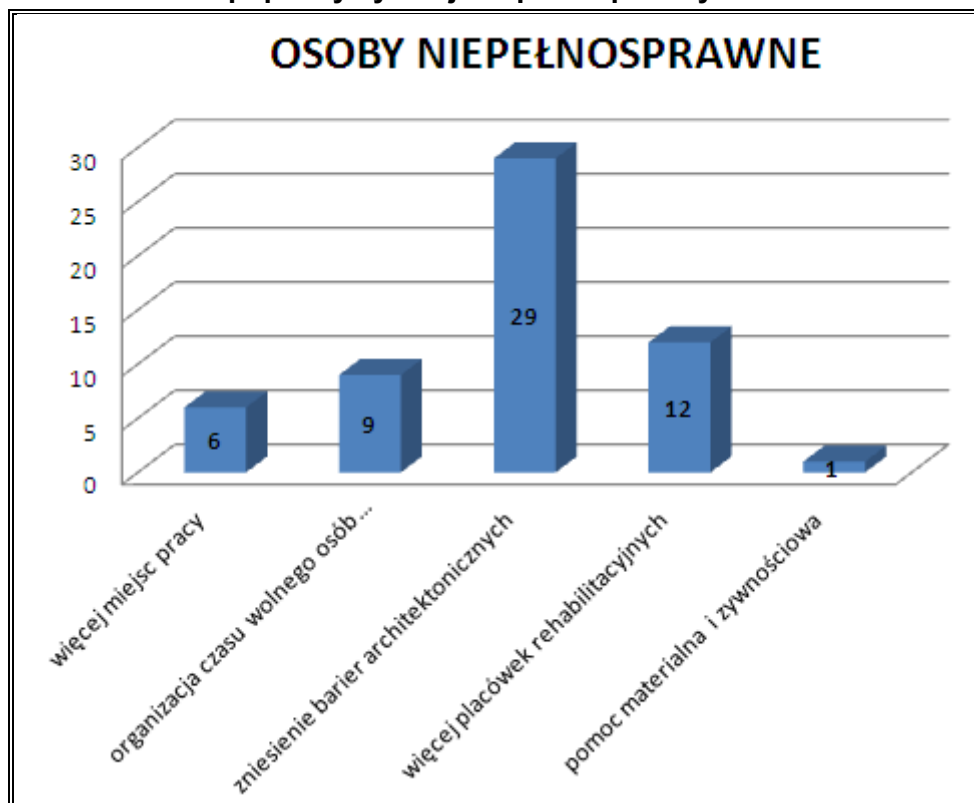

9. Co - Państwa zdaniem - należy zrobić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach:

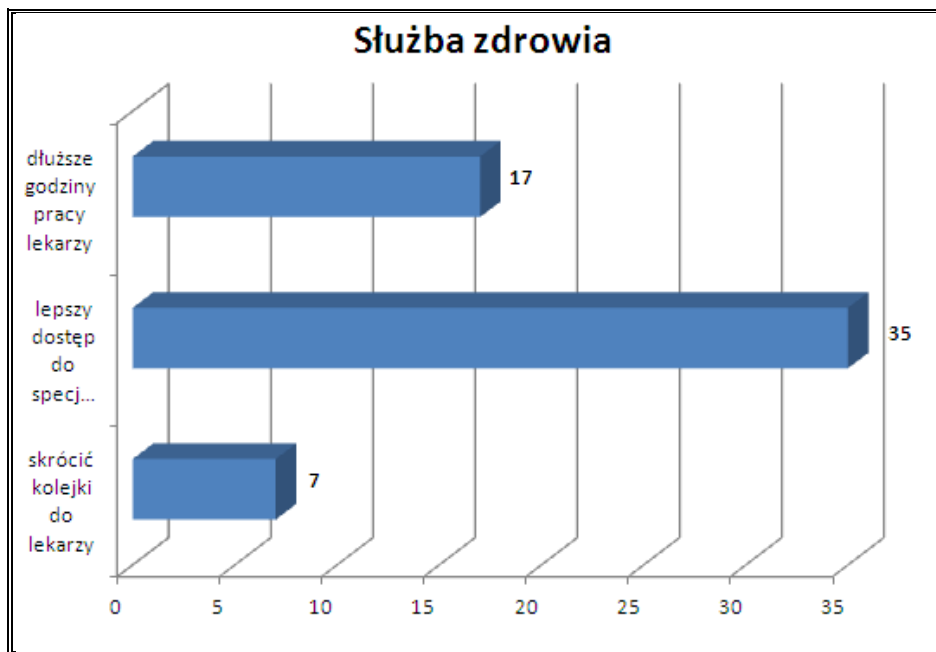
a. działania w zakresie wsparcia ubogich

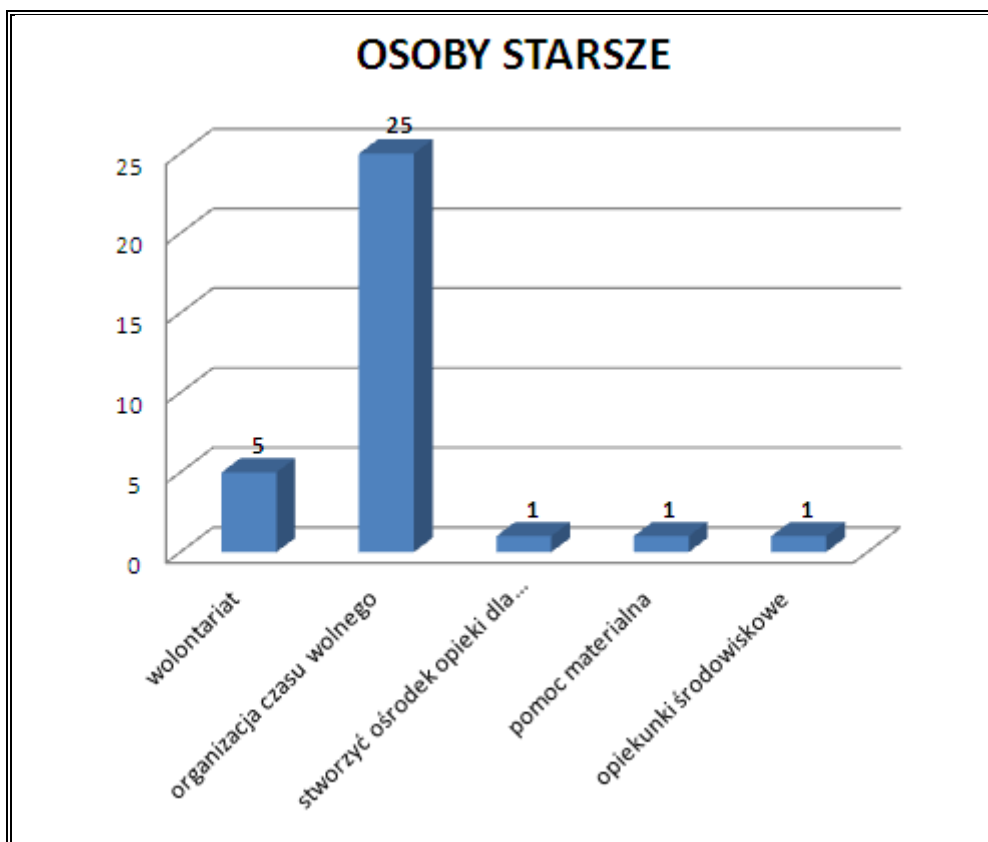
b. działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych

c. działania w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia

d. działania na rzecz osób starszych

e. działania w zakresie bezpieczeństwa

